

Nr 275.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående slutlig reglering av riksstaten för budgetåret 1943/44 m. m.; given Stockholms slott den 12 maj 1944.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 maj 1944.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, SKÖLD, ERIKSSON, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anför efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter.

Vid den slutliga regleringen av riksstaten för budgetåret 1943/44 är det önskvärt att såvitt möjligt ge en samlad överblick över utfallet av budgetens inkomstitlar och utvecklingen av statsutgifterna under nämnda budgetår. Översikten bör omfatta såväl den ursprungliga riksstaten, sådan denna fastställdes i juni 1943, som tilläggsstat I och tilläggsstat II, å vilka uppförts de medelsanvisningar avseende löpande budgetår som beslutats av fjolårets riksdag under dess höstsession och av den nu samlade riksdagen.

Åskandena å tilläggsstat II ha i överensstämmelse med de principer, som

angåvos i propositionerna nr 2 och 163 till årets riksdag, såvitt möjligt begränsats, varjämte de på ett fåtal undantag när sammanförts i särskilda tilläggsstatspropositioner, en vid riksdagens början (nr 2) och en vid den ordinarie propositionstidens utgång (nr 163). Även efter anmälan av sistnämnda proposition har ett antal propositioner avseende anslagsäskanden å tilläggsstat II beslutats av Kungl. Maj:t. På hemställan av vederbörande departementschefer har Kungl. Maj:t vidare enligt bilagda utdrag av statsrådsprotokollet för denna dag (*bil 1—12*) fattat beslut om äskande av ytterligare tilläggsstatsanslag. I enlighet med i nyssnämnda propositioner angivna principer avse de nu framlagda anslagsäskandena huvudsakligen reglering av utgifter å förskottsstaten för försvarsväsendet och å allmänna förskottsstaten samt avskrivning av investeringar å tilläggsstat II.

De anslagsäskanden å tilläggsstat, som Kungl. Maj:t *utöver* de i propositionerna nr 2 och 163 upptagna till och med denna dag beslutat eller, i förekommande fall, de av riksdagen å nämnda tilläggsstat anvisade anslagen ha sammanfattats i en förteckning, vilken torde få fogas vid statsrådsprotokollet i detta ärende (*bihang*).

Sammanställningen visar, att efter det proposition nr 163 anmäldes å tilläggsstat äskats anslag å tillhopa 1 288 miljoner kronor å driftbudgeten — varav drygt 7 miljoner kronor för avskrivningsändamål — och 198 miljoner kronor å kapitalbudgeten.

Av driftbudgetsutgifterna hänför sig ett belopp av 1 146 miljoner kronor till försvarsväsendet; 1 144 miljoner kronor falla på fjärde huvudtiteln och 2 miljoner kronor på avskrivningshuvudtiteln. 1 075 miljoner kronor av driftbudgetsutgifterna avse täckning av utgifter från förskottsstaten.

De civila utgifterna på driftbudgeten uppgå till 142 miljoner kronor och avse bland annat bidrag till internationellt återuppbyggnadsarbete (20 miljoner kronor), kostnader för jordbruksregleringen (67 miljoner kronor), täckning av utgifter från förskottsstaten under socialdepartementet (37 miljoner kronor) samt täckning av förluster på den statliga fiskregleringen och kostnader för planeringsarbete.

De nytillkomna anslagen på kapitalbudgeten fördela sig med nära 190 miljoner på civila utgiftsändamål och 8 miljoner kronor på försvarsväsendet. Av den förstnämnda summan avse 180 miljoner kronor internationellt återuppbyggnadsarbete och 5 miljoner kronor aktieteckning i det föreslagna restaurangbolaget.

En sammanfattande översikt över dels driftbudgetens inkomster och utgifter enligt den ursprungliga riksstaten, dels samtliga utgifter å tilläggsstat lämnas i följande tabell. I tabellen anges även det nu motsedda utfallet av riksstaten för budgetåret 1943/44. Utfallsiffrorna grunda sig på beräkningar, vilka av riksräkenskapsverket överlämnats med skrivelse den 29 april 1944. Dessa utfallsberäkningar ha kompletterats med beloppet av denna dag äskade anslag till avskrivning av nya kapitalinvesteringar å till-

läggsstat II samt med övriga anslagsäskanden, vilka icke varit kända för riksräkenskapsverket vid beräkningens utarbetande.

Av tabellen framgår, att medelsanvisningarna och anslagsäskandena å tilläggsstat II uppgå till ett sammanlagt belopp av 1 408,4 miljoner kronor, varav 1 401,1 miljoner kronor avse egentliga statsutgifter och 7,3 miljoner kronor avskrivningar. *Den totala anslagssumman* på driftbudgeten skulle vid bifall till nämnda äskanden uppgå till 4 098,9 miljoner kronor. Till jämförelse har i tabellen angivits summan av anslagsanvisningarna å den ursprungliga riksstaten och å beredskapsstaten för försvarsväsendet, vilken summa utgör 3 949,7 miljoner kronor. Senare ändringar i riksstaten för detta budgetår ha alltså lett till en ökning av anvisningarna i förhållande till de ursprungliga statsregleringsbesluten med i runt tal 150 miljoner kronor.

I sin nyssnämnda skrivelse har riksräkenskapsverket beräknat, att *inkomstutfallet* skall visa en sammanlagd merinkomst av 292,9 miljoner kronor, vilken summa med drygt 70 miljoner kronor överstiger den i statsverkspropositionen anmälda; beträffande förklaringsgrunderna till den opåräknade inkomstökningen torde jag få hänvisa till vad jag i nämnda sammanhang anförde. Den nu verkställda beräkningen visar ett något lägre överskott av de direkta skatterna än den i statsverkspropositionen framlagda uppskattningen, medan däremot överskottet av de indirekta skatterna samt inkomsterna av kapitalfonder beräknas till betydligt högre belopp än tidigare. Inkomsterna å de till specialbudgeterna hörande inkomsttitlarna förutsättas komma att överstiga de ursprungligen beräknade med drygt 5 miljoner kronor. Av sistnämnda belopp avse 4 miljoner kronor automobilskattemedlens specialbudget. För de inkomsttitlar, som ingå i driftbudgetens allmänna del, d. v. s. de inkomsttitlar som direkt regleras mot budgetutjämningsfonden, redovisas i riksräkenskapsverkets beräkning en nettomerinkomst å 287,8 miljoner kronor.

Den sammanlagda, mot budgetutjämningsfonden reglerade merinkomsten faller till den övervägande delen eller med 225,9 miljoner kronor på inkomstgruppen skatter. Bland de skatteinkomsttitlar, vilka förväntas komma att ge mer avsevärda överskott, må nämnas inkomst- och förmögenhetsskatten med 25 miljoner kronor, värnskatten med 15 miljoner kronor, krigskonjunkturskatten med 22 miljoner kronor, varuskatt med 23 miljoner kronor, tobaksskatt med 63 miljoner kronor, rusdrycksförsäljningsmedlen med sammanlagt 11 miljoner kronor, omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker med 35 miljoner kronor samt omsättnings- och utskänkningskatt å vin med 10 miljoner kronor. Diverse inkomster beräknas ge en merinkomst om 19,2 miljoner kronor. Statens kapitalfonder förutses ge en sammanlagd merinkomst av 33,1 miljoner kronor, vilken summa utgör skillnaden mellan ökningarna om sammanlagt 38,8 miljoner kronor och minskningar om tillhoppa 5,7 miljoner kronor. Av ökningarna falla 7,7 miljoner kronor å fonden för statens aktier och 28,5 miljoner kronor å statens affärsverksfonder. Till sistnämnda summa bidraga statens järnvägar med 17,0 miljoner kronor och

Statsregleringen för

	Riksstaten	
	Milj. kr.	Utfall Milj. kr.
A. Egentliga statsinkomster:		
I Skatter	2247·6	2 473·5
II. Uppbörd i statens verksamhet	52·8	60·5
III. Folkpensionsavgifter	58·0	60·0
IV. Diverse inkomster	42·6	61·7
Säger	2 401·0	2 655·7
B. Inkomster av statens kapitalfonder:		
I Statens affärsverksfonder	273·0	301·5
II. Riksbanksfonden	10·0	9·5
III. Statens allmänna fastighetsfond	11·6	11·7
IV. Försvarsväsendets fastighetsfond	14·5	11·5
V. Statens utlåningsfonder	16·6	17·5
VI. Fonden för låneunderstöd	4·9	5·6
VII. Fonden för statens aktier	14·6	22·3
VIII. Statens pensionsfonder	35·0	35·7
IX. Diverse kapitalfonder	3·0	1·0
Säger	383·2	416·3
Summa	2 784·2	3 072·0
<i>Underskott att avföras å statens budgetutjämningsfond .....</i>		970·5

budgetåret 1943/44.

	Riks- staten	Tilläggs- stat I	Tilläggs- stat II	Summa	Beräknat utfall Bespa- ring(-)Mer- utgift(+)	Total belastn.
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
A. Egentliga statsutgifter:						
I. Kungl. hov- och slottsstaterna	1·8	—	0·3	2·1	—	2·1
II. Justitiedepartementet	24·1	—	0·2	24·3	+ 1·7	26·0
III. Utrikesdepartementet	11·2	0·5	0·3	12·0	— 0·1	11·9
IV. Försvarsdepartementet	785·4	57·8	1 181·5	2 024·7	— 23·0	2 001·7
V. Socialdepartementet	478·9	1·6	71·3	551·8	+ 11·6	563·4
VI. Kommunikationsdepartementet	138·4	0·5	22·4	161·3	— 66·3	95·0
VII. Finansdepartementet	65·9	0·1	20·2	86·2	+ 0·0	86·2
VIII. Ecklesiastikdepartementet	298·8	0·0	0·1	298·9	+ 2·2	301·1
IX. Jordbruksdepartementet	192·6	2·8	91·3	286·7	+ 2·2	288·9
X. Handelsdepartementet	30·2	—	0·3	30·5	+ 0·9	31·4
XI. Folkhushållningsdepartementet	182·7	0·0	13·2	195·9	+ 5·3	201·2
XII. Pensionsväsendet	76·5	—	—	76·5	+ 2·4	78·9
XIII. Oförutsedda utgifter	1·0	—	—	1·0	+ 2·7	3·7
XIV. Riksdagen och dess verk	7·7	—	—	7·7	+ 0·7	8·4
Säger	2 295·2	63·3	1 401·1	3 759·6	— 59·7	3 699·9
B. Utgifter för statens kapitalfonder:						
I. Luftfartsfonden	1·1	—	—	1·1	+ 0·3	1·4
II. Riksgäldsfonden	263·0	—	—	263·0	+ 3·0	266·0
III. Avskrivning av nya kapitalin- vesteringar	62·1	2·5	7·3	71·9	—	71·9
IV. Avskrivning av oreglerade kapi- talmedelsförluster	3·3	—	—	3·3	—	3·3
Säger	329·5	2·5	7·3	339·3	+ 3·3	342·6
Summa	2 624·7	65·8	1 408·4	4 098·9	— 56·4	4 042·5
<i>Beredskapsstat för försvarsväsendet ...</i>	1 325·0					
	3 949·7					

postverket med 7,3 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket har vid uppskattningen av inkomsterna från statens järnvägar förutsatt, att järnvägsstyrelsen skulle erhålla medgivande att före utgången av löpande budgetår verkställa extra avsättning till förnyelsefonden med i runt tal 26 miljoner kronor. Detta förslag är ännu föremål för prövning. Anledning torde emellertid saknas att i detta sammanhang frångå riksräkenskapsverkets beräkning.

Utgifterna å riksstatens mot budgetutjämningsfonden reglerade anslag kunna enligt vad riksräkenskapsverket anför beräknas komma att understiga den totala anslagssumman med netto 56,4 miljoner kronor enligt följande av riksräkenskapsverket upprättade sammanställning.

	Merutgifter Milj. kr.	Besparingar Milj. kr.
Egentliga statsutgifter:		
I. Kungl. hov- och slottsstaterna	—	—
II. Justitiedepartementet	1·71	—
III. Utrikesdepartementet	—	0·06
IV. Försvarsdepartementet	—	23·00
V. Socialdepartementet	11·58	—
VI. Kommunikationsdepartementet	—	66·32
VII. Finansdepartementet	0·02	—
VIII. Ecklesiastikdepartementet	2·15	—
IX. Jordbruksdepartementet	2·25	—
X. Handelsdepartementet	0·88	—
XI. Folkhushållningsdepartementet	5·27	—
XII. Pensionsväsendet	2·37	—
XIII. Oförutsedda utgifter	2·71	—
XIV. Riksdagen och dess verk m. m.	0·72	—
	Säger 29·66	89·38
Utgifter för statens kapitalfonder:		
I. Luftfartsfonden	0·28	—
II. Riksgäldsfonden	3·00	—
	Säger 3·28	—
	Summa 32·94	89·38
	Nettobesparing	56·44

I fråga om de motsedda besparingarna anför riksräkenskapsverket.

Den för försvarsdepartementets huvudtitel beräknade nettobesparingen är väsentligen av formell natur, i det att den främst sammanhänger med att de med riksstatsanslagen under fjärde huvudtiteln till dyrtidstillägg, kristillägg och barntillägg avsedda utgifterna av redovisningstekniska skäl förutsatts skola till huvudsaklig del avföras å det tilläggsstatsanslag, som beräknats för täckning av vissa löpande försvarsutgifter. Beträffande den för kommunikationsdepartementets huvudtitel redovisade nettobesparingen må framhållas, att å ena sidan budgetutjämningsfonden förutsattes skola via anslaget till avsättning till statens automobilskattemedelsfond tillföras 69,22 miljoner kronor, motsvarande det belopp, varmed underskottet å automobilskattemedlens specialbudget enligt riksstaten, 76,06 miljoner kronor, beräknas komma att, väsentligen på grund av uppkommande besparingar å såsom reservationsanslag anvisade B-anslag, minskas vid realiserandet av budgeten; å andra sidan beräknas de fyra anslagen för ersättning till post-

verket för befordran av tjänsteförsändelser, militärbrev och enskildas försändelser i ransoneringsärenden samt för bestyret med skatteuppbörden komma att tillsammans utvisa en nettomerutgift å 2,84 miljoner kronor.

I fråga om de beräknade merutgifterna anför riksräkenskapsverket följande.

Beträffande de mera avsevärda nettomerutgifter, som i föregående sammanställning redovisas för socialdepartementets och folkhushållningsdepartementets huvudtitlar, må framhållas, att överskridande beräknas komma att ske av de under socialdepartementets huvudtitel uppförda anslagen till mödrahjälp i form av understöd utan återbetalningsskyldighet m. m., till avlöningar och omkostnader för statens arbetsmarknadskommission m. m., till bidrag till sjukkassor och till överståthållarämbetet och landsstaten med tillhopa (1,45 + 4,75 + 2,17 + 2,20 =) 10,57 miljoner kronor samt av anslagen under folkhushållningsdepartementets huvudtitel till krisförvaltningen med sammanlagt 6,29 miljoner kronor.

Enligt statsregleringsbesluten skulle *det formella budgetunderskottet* innevarande budgetår ha uppgått till nära 1 170 miljoner kronor. Enligt föregående redogörelse har man nu att räkna med en ökning av anslagsanvisningarna med i runt tal 150 miljoner kronor, en merinkomst å närmare 290 miljoner kronor och besparingar å inemot 60 miljoner kronor. Budgetutjämningsfonden kommer därutöver att — såsom följande tablå utvisar — direkt tillföras ett belopp å närmare 20 miljoner kronor. Det formella budgetunderskottet kan alltså, avrundat, uppskattas till (1 170 + 150 — 290 — 60 — 20 =) 950 miljoner kronor.

För att erhålla siffran för *det reella budgetunderskottet* skall nyssnämnda belopp, 950 miljoner kronor, korrigeras med hänsyn till under löpande budgetår inträffande förändringar i behållningen av reservationer å driftbudgeten. Riksräkenskapsverkets beräkningar ge vid handen, att under löpande budgetår kan motses en minskning å 247 miljoner kronor av de reserverade medlen. Fördelningen av denna summa framgår av följande sammanställning.

	Ökning + och Minskning — av reserva- tioner Milj. kr.
Reservationer som beräknas komma att direkt överföras till budgetutjämningsfonden	— 17·00
Reservationer som beräknas komma att via anslaget till avsättning till statens automobilskatte-medels fond överföras till budgetutjämningsfonden	— 66·00
Beräknad förändring i övrigt i beloppet av kvarstående behållningar å reservationsanslag:	
Egentliga statsutgifter:	
IV. Försvarsdepartementet	— 163·00
VI. Kommunikationsdepartementet	+ 16·00
IX. Jordbruksdepartementet	— 9·00
Övriga huvudtitlar	+ 2·00
Utgifter för statens kapitalfonder:	
III. Avskrivning av nya kapitalinvesteringar	— 10·00
Summa	— 247·00

Riksräkenskapsverkets här återgivna beräkning kräver en komplettering med hänsyn till de denna dag äskade nya reservationsanslagen. Det är nämligen sannolikt, att dessa endast till en mindre del hinna utbetalas före budgetårsskiftet. De kunna därför antagas medföra en ökning av de då utestående reservationerna med inemot 100 miljoner kronor. Reservationsminskningen under året reduceras härigenom till (250 — 100 =) 150 miljoner kronor.

Det reella budgetunderskottet skulle sålunda uppgå till ett 150 miljoner kronor högre belopp än det formella underskottet. Det belopp, varmed de sammanlagda utgifterna kunna beräknas komma att överstiga summan av inflytande inkomster under innevarande budgetår, kan alltså uppskattas till omkring 1 100 miljoner kronor.

I årets statsverksproposition (Inkomsterna s. 11—13) framlades en summarisk kalkyl rörande det sannolika budgetunderskottet för innevarande budgetår. Det formella budgetunderskottet beräknades därvid till inemot 1 000 miljoner kronor. Samtidigt uppskattades den under löpande budgetår förväntade reservationsminskningen till 300 miljoner kronor och det verkliga budgetunderskottet till (1 000 + 300 =) 1 300 miljoner kronor.

Det bör i detta sammanhang anmärkas, att ej heller det nu beräknade verkliga underskottet är identiskt med de anspråk på utbetalningar utöver inflytande inkomster, som under budgetåret 1943/44 ställas på statsverkets kassa. Bland annat förekomma olika transaktioner vid sidan av budgeten, vilka medföra, att nettoutbetalningarna avvika från underskottet sådant det här beräknats. För innebörden av dessa transaktioner får jag hänvisa till tidigare i olika sammanhang lämnade redogörelser.

Kapitalbudgeten i den ursprungligen fastställda riksstaten omfattade anslag å sammanlagt 423 miljoner kronor exklusive 20 miljoner kronor å beredskapsstatens kapitalbudget. Å tilläggsstat har sedermera äskats tillhopa 500 miljoner kronor, varför anslagen till investeringar å den slutliga riksstaten skulle uppgå till sammanlagt 923 miljoner kronor med den fördelning på olika fonder, som framgår av följande sammanställning.

	Riksstaten Milj. kr.	Tilläggsstat I Milj. kr.	Tilläggsstat II Milj. kr.	Summa Milj. kr.
I. Statens affärsverksfonder	142·6	2·1	16·2	160·9
II. Luftfartsfonden	1·2	0·7	0·2	2·1
III. Statens allmänna fastighetsfond	15·4	0·8	0·9	17·1
IV. Försvarsväsendets fastighetsfond	95·6	2·5	3·5	101·6
IV a. Försvarets bostadsanskaffningsfond	—	—	5·3	5·3
V. Statens utlåningsfonder	29·4	0·6	10·0	40·0
VI. Fonden för låneunderstöd	87·3	0·2	72·2	159·7
VI a. Fonden för statens aktier	—	—	5·0	5·0
VII. Fonden för förlag till statsverket	50·9	101·1	278·2	430·2
VIII. Diverse kapitalfonder	0·6	—	0·0	0·6
Summa	423·0	108·0	391·5	922·5

Det är att observera att kapitalbudgeten domineras av sådana investeringar, för vilka några avskrivningar enligt gällande praxis icke anses erforderliga. Så är fallet med huvuddelen av investeringarna i affärsverksfonderna samt med de olika kreditanslag m. m., som äskats under fonden för låneunderstöd och fonden för förlag till statsverket. Det totala avskrivningsbehovet för innevarande budgetår uppgår till i runt tal 72 miljoner kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att godkänna de förslag, om vilka Kungl. Maj:t på hemställan av vederbörande departementschefer enligt bilagda utdrag av statsrådsprotokollet för denna dag (bil. 1—12) fattat beslut.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Rolf Arfwedson.

Bilaga 1.

Egentliga statsutgifter.

Fjärde huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 maj 1944.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, SKÖLD, ERIKSSON, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Sköld, anmäler under försvarsdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44. Med förmälan tillika, att ärendena under punkterna 2—8 och 10 vore av den natur, att en närmare redogörelse för deras innebörd än vad som av det följande framginge icke borde ske till statsrådsprotokollet, varför ytterligare upplysningar borde få lämnas genom de handlingar, som komme att överlämnas till riksdagens vederbörande utskott, anför chefen för försvarsdepartementet följande.

B. Centrala förvaltningsmyndigheter.

Arméförvaltningen.

[1.] 2 a. Arméförvaltningen: Anskaffning av inventarier m. m. till ämbetsbyggnad å Ladugårdsgärde, *reservationsanslag*. Efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1943: 58 anvisade riksdagen (skrivelse 1943: 130) *dels* under arméförvaltningens delfond till Ämbetsbyggnad å Ladugårdsgärde å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 ett reservationsanslag av 200 000 kronor och å riksstaten för budgetåret 1943/44 ett investeringsanslag å 3 700 000 kronor, *dels ock* under marinförvaltningens delfond till Nybyggnad för marinens myndigheter å nämnda tilläggsstat ett reservationsanslag av 630 000 kronor.

Ifrågavarande nybyggnader uppföras, den förra i anslutning till flygledningens ämbetsbyggnad å Ladugårdsgårde och den senare såsom en tillbyggnad till marinledningens ämbetsbyggnad. Den för marinens myndigheter avsedda, mindre nybyggnaden är i huvudsak färdig, och inflyttning i densamma beräknas kunna äga rum instundande sommar. Till inredning och utrustning m. m. för ifrågavarande byggnad har 1944 års riksdag (skrivelse nr 4, punkt 6:o) anvisat ett reservationsanslag av 55 000 kronor.

Arbetena å den andra, större nybyggnaden, vilken kommer att omfatta en nyttig golvyta av 7 640 kvadratmeter, ha icke fortskridit lika långt. Enligt uppgift torde inflyttning kunna äga rum i början av år 1945. Byggnaden uppföres i enlighet med av Kungl. Maj:t genom beslut den 5 november 1943 godkända ritningar.

I skrivelse den 28 april 1944 har *flygförvaltningen* hemställt, att ett anslag av 57 000 kronor måtte anvisas för anskaffning av inventarier m. m. för flygvapnets räkning till 92 rum i den byggnad, som är under uppförande i anslutning till flygledningens ämbetsbyggnad. Enligt skrivelsen bifogade kostnadsberäkningar fördelar sig berörda belopp på följande sätt: möbler 11 500 kronor, sol- och mörkläggningsgardiner 3 328 kronor, armatur 2 618 kronor, inredning av bok- och kartförråd 1 600 kronor, vissa ändringsarbeten i flygledningens nuvarande ämbetsbyggnad 1 200 kronor, telefonanläggningar m. m. 24 885 kronor, vissa inventarier i övrigt 2 425 kronor, flyttning av rumsmöbleringar från den nuvarande ämbetsbyggnaden till den nya 5 500 kronor samt oförutsedda utgifter 3 944 kronor.

I en sedermera från *arméförvaltningen* inkommen, den 5 maj 1944 dagtecknad promemoria ha kostnaderna för erforderlig anskaffning av inventarier m. m. för arméförvaltningens behov för ifrågavarande nybyggnad beräknats till 203 605 kronor. Av detta belopp hänföra sig 4 000 kronor till armatur, 11 400 kronor till gardiner och markiser, 16 700 kronor till möbler m. m. för planerad lunchrestaurang, 47 600 kronor till köksutrustning m. m., 101 905 kronor till automatisk växelbordsanläggning, 16 000 kronor till chefs-telefonanläggningar och 6 000 kronor till oförutsett och diverse.

*Departements-
chefen.* Som nämnts beräknas den främst för arméförvaltningen avsedda nya ämbetsbyggnaden å Ladugårdsgårde, vilken uppföres i anslutning till flygledningens befintliga ämbetsbyggnad, bliva färdig för inflyttning i början av år 1945. Med frågan om anvisande av medel för inventarier för nybyggnaden skulle alltså möjligen kunna anstå någon tid. Emellertid har det för att nybyggnaden skall kunna utan dröjsmål tagas i bruk befunnits erforderligt, att medel redan nu anvisas för telefonväxel i den nya byggnaden. Leveranstiden för planerad växelbordsanläggning har av telegrafverket angivits till icke mindre än 18 månader. I samband med frågan om anvisande av medel för en sådan anläggning torde jämväl övriga av myndigheterna anmälda medelsbehov böra tagas under omprövning.

Jag vill därvid till en början erinra om att byggnadens uppförande i väsentlig mån motiverats med behovet av att för bostadsändamål frigöra av

militära myndigheter förhyrda lägenheter i Stockholm. Med hänsyn härtill har Kungl. Maj:t i samband med beslut om byggnadens uppförande föreskrivit, att densamma må tagas i anspråk allenast i den mån därigenom frigöres förhyrt lokalutrymme av i huvudsak samma omfattning.

I sin nu föreliggande framställning har flygförvaltningen förutsatt, att 92 rum i den nya ämbetsbyggnaden skulle ställas till dess disposition, varjämte ämbetsverket räknat med överflyttning av vissa inventarier från flygledningens nuvarande byggnad till nybyggnaden. I avsaknad av närmare utredning om vilka förhyrda lokalutrymmen som därigenom skulle kunna frigöras ävensom rörande möjligheterna att i nybyggnaden inrymma erforderliga lokaler för arméförvaltningen, kan jag icke taga ställning till om och i vad mån rum böra upplåtas åt flygvapnets myndigheter. Det av flygförvaltningen angivna antalet rum förefaller emellertid högt. Oavsett vilka myndigheter som komma att disponera de olika delarna av nybyggnaden måste dock uppenbarligen anskaffas vissa inventarier och annan utrustning. Enär byggnaden förutsatts skola tagas i bruk allenast för frigörande av redan befintliga lokalutrymmen på annat håll, böra möbler — bortsett från restaurangmöbler — icke anskaffas annat än i undantagsfall. Däremot torde anskaffning av elektrisk armatur, mörkläggningsgardiner och markiser bliva erforderlig. Vidare erfordras köksutrustning för den planerade lunchrestaurangen. Medel för bestridande av kostnaderna för inflyttning i den nya byggnaden böra också stå till förfogande. Som nämnts kräves slutligen installation av en växelbordsanläggning ävensom vissa chefstelefonanläggningar m. m. Med hänsyn till ovissheten om byggnadens framtida användning — ändringar härutinnan kunna bliva påkallade jämväl efter övergång till fredsorganisation — synes det angeläget, att telefoninstallationerna om möjligt utföras på sådant sätt, att svårigheter icke uppkomma att framdeles genomföra viss ändrad disposition av byggnaden, främst dess närmast flygledningens ämbetsbyggnad belägna delar.

Kostnaderna för erforderlig inventarieanskaffning och utrustning för den nya byggnaden ha inom armé- och flygförvaltningarna beräknats till sammanlagt omkring 260 000 kronor. Emellertid kan jag icke tillstyrka, att medel nu anvisas i den omfattning som sålunda föreslagits, utan förordar, att för ändamålet upptages ett anslag av allenast 150 000 kronor för arméförvaltningen. Jag förutsätter därvid, att medelsbehovet i övrigt skall om möjligt kunna bestridas med anlåtande av intendenturanlag, som redan ställts till myndigheternas förfogande, samt att anslaget — ehuru det uppföres för arméförvaltningen — må användas även för de andra myndigheters räkning, vilka kunna erhålla lokaler i den nya byggnaden. Det nu föreslagna anslaget torde — i likhet med kostnaderna för uppförande av ifrågavarande nybyggnad (jfr prop. 1943: 58, s. 9) — icke nu böra inräknas i den i 1942 års försvarsbeslut angivna kostnadsramen för försvaret för femårsperioden 1942/47.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Arméförvaltningen: *Anskaffning av inventarier m. m. till ämbetsbyggnad å Ladugårdsgårde å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett reservationsanslag av . . . . . kronor 150 000.*

C. Försvarskrafterna.

Försvarsstaben.

[2.] **5 b. Försvarsstaben: Täckning av vissa engångsutgifter för försvarsstaben, reservationsanslag.** Enligt de principer för täckning av engångsutgifter å anslag under förskottsstaten för försvarsväsendet som tillämpats från och med budgetåret 1941/42 skola täckningsanslag beräknas för täckning av samtliga till och med utgången av det budgetår förskottsstaten avser beslutade, icke reglerade anvisningar å förskottsanslag till engångsutgifter, oavsett om anvisningen föranlett utgift under budgetåret eller icke. För sådana täckningsändamål ha anvisats reservationsanslag av tillhoppa 754 841 600 kronor för budgetåret 1941/42 och 408 671 400 kronor för budgetåret 1942/43.

Den beredskapsstat som Kungl. Maj:t den 30 juni 1943 fastställt att lända till efter rättelse såsom förskottsstat från och med budgetårsskiftet 1943/44 upptager, bland annat, under fjärde huvudtiteln ett förslagsanslag till Försvarskrafterna: Engångsutgifter å 300 000 000 kronor. Anslaget har redovisats under följande två delposter, nämligen

Utgifter i anslutning till för riksdagen framlagda beräkningar	kronor 150 000 000
Till Kungl. Maj:ts förfogande	» 150 000 000
	<hr/> Summa kronor 300 000 000

Genom särskilda av Kungl. Maj:t till och med den 28 april 1944 meddelade beslut ha av nämnda anslag till engångsutgifter anvisats tillhoppa 64 363 935 kronor. Härtill kommer ett ytterligare medelsbehov av 2 488 774 kronor för korrigerig av de för budgetåret 1942/43 anvisade täckningsanslagen. Vidare böra medel beräknas för täckning av de ytterligare anvisningar som beslutats eller beräknas komma att beslutas under återstoden av innevarande budgetår. För detta ändamål erfordras, så vitt nu kan bedömas, tillhoppa 21 325 700 kronor. I detta belopp ingå de till 16 900 000 kronor uppskattade kostnaderna för den materielanskaffning, varom anmälan gjorts till riksdagen i propositionen 1944: 163 (bilaga 2, punkten 5).

Enligt det nu anförda skulle täckning behöva beredas för hittills beslutade anvisningar eller anmälda utgifter på tillhoppa (64 363 935 + 2 488 774 + 21 325 700 =) 88 178 409 kronor. Emellertid föreligga vissa reservationer å de för budgetåret 1942/43 anvisade täckningsanslagen, vilka kunna disponeras för den nu förestående utgiftsregleringen, varför täckningsbehovet kan minskas till 71 802 300 kronor. Jag vill erinra att för begränsning av täcknings-

att till *Armén: Täckning av vissa engångsutgifter för anskaffning av sjukvårdsmateriel m. m. å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett reservationsanslag av . . . . . kronor 600 000.*

[4.] **26 a. Armén: Täckning av vissa engångsutgifter för anskaffning av intendenturmateriel m. m., reservationsanslag.** Under åberopande av vad under punkten 2 anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Täckning av vissa engångsutgifter för anskaffning av intendenturmateriel m. m. å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett reservationsanslag av . . . . . kronor 11 532 000.*

[5.] **38 c. Armén: Ytterligare anskaffning av ammunition m. m., reservationsanslag.** I enlighet med Kungl. Maj:ts i propositionen 1943:344 (s. 12 och 13) framlagda förslag anvisade 1943 års riksdag (skrivelse nr 500) å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1943/44 ett reservationsanslag av 52 500 000 kronor till *Armén: Ytterligare anskaffning av ammunition m. m.* Av den förebragta utredningen framgick, att anslagsbeloppet motsvarade kostnaderna för den anskaffning, som under budgetåret 1943/44 beräknades erforderlig, och att framdeles ytterligare anskaffning kunde bli aktuell.

I skrivelse den 3 april 1944 har *arméförvaltningens tygvavdelning* gjort framställning om medelsanvisning för fullföljande av förenämnda anskaffning. Av skrivelsen framgår, att kostnaderna för den återstående anskaffningen av ammunition m. m. beräknats till 66 500 000 kronor, varav 9 700 000 kronor avsetts för förrådskostnader och oförutsedda utgifter, samt att å förenämnda reservationsanslag av 52 500 000 kronor beräknats uppkomma en besparing om 5 000 000 kronor. Tygvavdelningen har vidare hemställt, att 9 300 000 kronor måtte ställas till förfogande för anskaffning av viss sprängmateriel. I skrivelsen har föreslagits, att vissa från krigsmaterielverket och krigsindustrien återburna medel, motsvarande för mycket erlagda betalningar för tidigare beställd krigsmateriel, skola tagas i anspråk för bestridande av en del av förenämnda kostnader.

Överbefälhavaren har i utlåtande den 5 april 1944 tillstyrkt framställningarna.

I skrivelse den 21 juni 1943 gjorde *arméförvaltningens* dåvarande *tygdepartement* framställning om anvisande av medel för anskaffning av patronhylsor och revidering av vissa tändrör. Kostnaderna beräknades till 5 850 000 kronor, varav 4 050 000 kronor ansågos erforderliga under budgetåret 1943/44. Genom beslut den 15 oktober 1943 fann emellertid Kungl. Maj:t framställningen icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

I skrivelse den 29 december 1943 har *arméförvaltningens tygdepartement*

hemställt om bemyndigande att gå i författning om anskaffning av förenämnda patronhylsor och om nyssberörda revidering av tändrör, varvid föreslagits, att kostnaderna skulle bestridas av medel, som på sätt i det föregående anförts återburits från krigsmaterielverket. *Överbefälhavaren* har i avgivet utlåtande funnit det ur beredskapssynpunkt vara av största betydelse, att de av tygdepartementet föreslagna åtgärderna snarast komme till stånd. *Försvarets civilförvaltning* har ifrågasatt, huruvida återbäringarna från krigsmaterielverket böra bindas till det i framställningen angivna ändamålet och om icke i stället erforderliga medel borde anvisas över förskottsstat. *Riksräkenskapsverket* har anslutit sig till denna uppfattning.

Vid anmälan i propositionen 1943:344 av frågan om anvisande av medel för ytterligare anskaffning av ammunition m. m. framhöll jag, att stora svårigheter mötte att på tillförlitligt sätt beräkna ammunitionsåtgången i krig och följaktligen även omfattningen av den tillverkning av ammunition, som av beredskapsskäl vore erforderlig. De beräkningar i ämnet, som låge till grund för vår nuvarande ammunitionsförsörjning, vore baserade på praktiska erfarenheter från de senare årens krigshändelser. Den allra senaste tidens utveckling av stridstekniken hade föranlett en översyn av dessa beräkningar, vilken ådagalagt, att för vissa slag av ammunition m. m. åtgången vid krig bedömdes komma att väsentligt överstiga den tidigare beräknade. För egen del kunde jag icke ännu finna det utan vidare klart, att de nya grunderna för beräkning av ammunitionsåtgången skulle visa sig så tillförlitliga, att på dem borde fotas för längre sikt avsedda åtgärder för tryggande av ammunitionsförsörjningen. Likvisst kunde jag icke i nuvarande beredskapsläge underlåta att förorda, att ytterligare ammunition m. m. för avsedda ändamål anskaffades, varigenom ökad säkerhet vunnos för att ammunitionstillgången skulle vara tillräcklig. Utan att taga ställning till frågan, huruvida anskaffning totalt borde ske i den omfattning den i ämnet verkställda utredningen utvisat vara erforderlig, föreslog jag alltså, att för ändamålet för innevarande budgetår anvisades ett belopp av 52 500 000 kronor. Frågan om fortsatt anskaffning syntes få framdeles efter förnyad framställning upptagas till bedömande.

*Departements-
chejen.*

Arméförvaltningens tygavdelning har nu inkommit med förslag om fullföljande av ifrågavarande anskaffningsprogram. Enär det synes vara ur beredskapssynpunkt angeläget, att den föreslagna ammunitionsanskaffningen och övrig därmed sammanhängande materielanskaffning snarast kommer till stånd, förordar jag, att medel härför nu anvisas. Anskaffningskostnaderna ha beräknats till 56 800 000 kronor. Enär emellertid å det av 1943 års riksdag för motsvarande ändamål anvisade anslaget beräknats uppkomma ett överskott om 5 000 000 kronor, utgör det nu aktuella medelsbehovet 51 800 000 kronor.

I samband härmed synas medel jämväl böra anvisas för den anskaffning av sprängmateriel, som arméförvaltningens tygavdelning föreslagit och som synes vara ur beredskapssynpunkt angelägen. Kostnaderna härför ha beräknats till 9 300 000 kronor.

Den anskaffning av ammunition och sprängmateriel m. m., som nu föreslagits skola äga rum, är betingad bland annat därav, att under nu rådande förhållanden en starkare beredskap ansetts erforderlig än som kunnat i 1942 års försvarsbeslut förutses. Kostnaderna synas, liksom kostnaderna för den av 1943 års riksdag beslutade första etappen i anskaffningsprogrammet, böra falla utanför den kostnadsram, som av 1942 års riksdag angivits för försvarsväsendets utbyggande under budgetåren 1942/47. Till frågan om anvä- sande av medel för anordnande av förrådslokaler för den till anskaffning föreslagna materielen torde jag få återkomma vid anmälan av proposition till årets riksdag angående anordnande av vissa ammunitionsförråd m. m. (nr 277).

Med hänsyn till den under de tidigare krigsåren rådande svåra materialbristen befanns det nödvändigt att, oaktat därmed förenade olägenheter, tillverka vissa patronhylsor av järn i stället för av högvärdigare material, varjämte ett antal tändhylsor av produktionstekniska skäl måste givas ett ur kvalitetssynpunkt mindre tillfredsställande utförande. Möjligheter synas nu föreligga att ersätta ifrågavarande ammunitionseffekter med fullgod materiel, vilket ur såväl säkerhetssynpunkt som av beredskapsskäl är i hög grad önskvärt. Kostnaderna härför ha beräknats till 5 850 000 kronor, vilket belopp torde böra ställas till förfogande i detta sammanhang. Ifrågavarande kostnader böra, såsom sammanhängande med den under pågående krig rådande materialbristen m. m., icke medräknas inom försvarsbeslutets kostnadsram.

Såsom av de föreliggande framställningarna framgår har föreslagits, att till bestridande av en del av de i det föregående berörda kostnaderna skulle utnyttjas vissa från krigsmaterielverket influtna överskottsmedel och från krigsindustrien erhållna rabatter. Förslag i motsvarande syfte har även framlagts av marinförvaltningen. Med hänsyn därtill synes det lämpligt att i detta sammanhang upptaga till närmare behandling frågan om ifrågavarande överskotts- och rabattmedel och dessas utnyttjande.

Att krigsmaterielverket är i stånd att återbära överskottsmedel till avsevärda belopp, vilka beräknas ytterligare stiga, synes sammanhänga därmed, att verket — före dess tillkomst statens ammunitionsnämnd och statens krigsmaterielnämnd — debiterat alltför höga priser vid sina leveranser till de militära förvaltningsmyndigheterna. De från krigsindustrien erhållna rabattmedlen härflyta ur ett med vissa krigsindustriella företag ingånget prisavtal, enligt vilket å krigsmaterielleveranser medgivits vissa prisreduktioner i förhållande till vad som tidigare förutsatts. Framhållas må, att överskotts- och rabattmedel inflöto redan under budgetåret 1942/43. Såsom under punkt 2 anförts disponerades dessa medel helt för reglering av medelsanvisningar över förskottsstat. Emellertid torde dylika medel för framtiden böra disponeras efter i viss mån andra grunder. För att kostnaderna för genomförandet av 1942 års försvarsbeslut skola kunna överblickas böra sålunda överskotts- och rabattmedel, som kunna hänföras till anskaffningar inom försvarsbeslutets kostnadsram, tillgodoföras de anslag, som belastats med kostnaderna för respektive anskaffningar, och disponeras till därmed avsedda utgifter enligt

Kungl. Maj:ts bestämmande. På sätt förordats av vederbörande myndigheter böra vidare rabattmedel från krigsindustrin, som kunna hänföras till viss materielanskaffning, å vilken uppkommit merkostnader på grund av s. k. glidande prisskala, disponeras för reglering av sådana merkostnader. Överskotts- och rabattmedel, som icke i enlighet med vad nu anförts böra tillgodoföras visst anskaffningsanslag, böra överföras till budgetutjämningsfonden över vederbörande under punkt 2 angivna kollektiva regleringsanslag. Det synes alltså icke böra ifrågakomma att utnyttja ifrågavarande medel för nya utgiftsändamål.

I enlighet med vad sålunda anförts böra medel nu äskas av riksdagen för samtliga de utgiftsändamål, som i det föregående omförmålts. För ändamålet synes lämpligen böra å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1943/44 upptagas ett reservationsanslag av (51 800 000 + 9 300 000 + 5 850 000 =) 66 950 000 kronor med samma beteckning, som förenämnda av 1943 års riksdag anvisade anslag.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Ytterligare anskaffning av ammunition m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett *reservationsanslag* av . . . . . kronor 66 950 000.

[6.] **43 e. Armén: Täckning av vissa engångsutgifter för tygmateriel m. m., reservationsanslag.** Under åberopande av vad under punkten 2 anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Täckning av vissa engångsutgifter för tygmateriel m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett *reservationsanslag* av .. kronor 50 783 300.

[7.] **48 b. Armén: Förvärv av viss fastighet för befästningsändamål, reservationsanslag.** I skrivelse den 13 april 1944 har *arméns fortifikationsförvaltning* gjort framställning om anvisande av medel för förvärv av viss fastighet, vilken tagits i anspråk för befästningsändamål. Av handlingarna i ärendet inhämtas, bland annat, följande:

Av fastigheten, som innehölle i areal 8,134 hektar, därav 8,0134 hektar åker, hade ett område om 1,8 hektar genom rekvisition tagits i anspråk för vissa försvarsanläggningar. Inom detta område funnes till fastigheten hörande boningshus och samtliga uthus. Vederbörande lokala värderingsnämnd hade med hänsyn till det intrång och de skador, som i olika avseenden åsamkats fastighetsägaren, föreslagit, att hela fastigheten omedelbart skulle inköpas av kronan för ett av nämnden såsom skäligt ansett belopp av 22 500 kronor. Därest kronan icke ansåge med sin fördel förenligt att inlösa fastigheten, skulle det enligt nämndens beslut åligga kronan att till fastighetsägaren erlægga dels 800 kronor i ett för allt såsom ersättning för intrång och uppkomna skador och dels 600 kronor för år såsom ersättning för nyttjanderätten till fastigheten. Besvär över nämndens beslut hade icke i laga ordning anförts.

Fortifikationsförvaltningen har anfört i huvudsak följande.

Anläggningarna i fråga vore endast av fältbefästnings natur och syntes kunna raseras efter beredskapens upphörande. Vid sådant förhållande borde förvärv av fastigheten principiellt icke ske. Med hänsyn till de svårigheter i olika hänseenden, vari fastighetsägaren försatts genom ianspråktagandet av området i fråga, samt till att byggnaderna å fastigheten åtminstone tills vidare syntes kunna utnyttjas för kronans räkning ansåge sig förvaltningen dock böra föreslå inköp av fastigheten. Beträffande förvärvets omfattning hade ifrågasatts, att kronan endast skulle köpa det område som erfordrades för befästningsanläggningarna jämte byggnaderna, medan återstoden av marken skulle av ägaren säljas till annan. Då fastigheten enligt vad fortifikationsförvaltningen inhämtat kunde komma till användning för annat försvarsändamål, ansåge emellertid förvaltningen, att förvärvet borde omfatta hela fastigheten. Därest framdeles skulle finnas, att fastigheten icke komme att tagas i anspråk för det antydda ändamålet, syntes det få ankomma på fortifikationsförvaltningen att föranstalta om försäljning av vissa delar av fastigheten.

Fortifikationsförvaltningen, som låtit verkställa besiktning på platsen genom sin tjf. domänofficer samt riksdagsmännen Alfred Nilsson i Steneberg och J. A. Persson i Tidaholm, har ansett det fastigheten av värderingsnämnden åsatta och av besiktningsmännen tillstyrkta värdet skäligt. Förvaltningen hade därför med fastighetsägaren träffat preliminärt avtal om fastighetens överlåtelse till kronan för ett belopp av 22 500 kronor. Förbehåll om Kungl. Maj:ts godkännande före den 15 juni 1944 hade intagits i fångeshandlingen.

Fortifikationsförvaltningens skrivelse utmynnar i en hemställan att ett belopp av 22 500 kronor måtte anvisas för förvärv av fastigheten samt att Kungl. Maj:t måtte godkänna avtalet.

Departements-
chefen.

Med hänsyn till det avsevärda intrång som åsamkats ifrågavarande fastighet genom att en del av densamma tagits i anspråk för försvarsanläggningar finner jag mig böra tillstyrka, att fastigheten i dess helhet förvärvas av kronan. Fortifikationsförvaltningen har anfört, att fastigheten torde kunna komma till användning jämväl för annat ändamål än försvarsanläggningar. Till denna fråga är jag icke nu beredd att taga ställning.

Då förvärvet föranledes av att fastigheten disponeras för befästningsändamål, torde medel enligt hittills tillämpade principer böra anvisas å driftbudgeten. Därest fastighetens framtida användning skulle därtill föranleda, torde fastigheten böra överföras till redovisning å kapitalfond. Föreskrift härom lär Kungl. Maj:t äga meddela. Mot den preliminärt avtalade köpskillingen har jag ingen erinran.

Med hänsyn till den näraliggande tidpunkt, före vilken Kungl. Maj:ts godkännande av det preliminärt upprättade köpeavtalet måste meddelas, är en skyndsam handläggning av anslagsfrågan önskvärd.

Under återopande av det anförda samt med framhållande av att anslagsbeloppet med hänsyn till utgiftsändamålets natur icke torde böra inräknas i

den för försvarets utbyggande under femårsperioden beräknade kostnadsramen får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Förvärv av viss fastighet för befästningsändamål* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett *reservationsanslag* av . . . . . kronor 22 500.

[8.] **48 c. Armén: Täckning av vissa engångsutgifter för fortifikatoriska anordningar m. m., reservationsanslag.** Under hänvisning till vad under punkten 2 anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Täckning av vissa engångsutgifter för fortifikatoriska anordningar m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett *reservationsanslag* av . . . . . kronor 7 746 000.

Marinen.

[9.] **81. Marinen: Undervisningsmateriel m. m., reservationsanslag.** I den fastställda staten för marinens anslag till Undervisningsmateriel m. m. å 105 000 kronor (se statsläggaren s. 127) ha upptagits såsom anslagspost 2 till sjökrigsskolan 50 000 kronor och såsom anslagspost 3 till flottans sjömansskola och kustartilleriets rekrytskolor samt marinens underbefäls- och underofficersskolor 37 500 kronor.

I skrivelse den 22 mars 1944 har *marinförvaltningen* anmält behov av förstärkning av anslaget och därvid anført i huvudsak följande.

I samband med den ändrade uppställningen av riksstatens fjärde huvudtitel överfördes från och med budgetåret 1941/42 medel till undervisningsmateriel m. m. vid bland annat marinens rekryt-, underbefäls- och underofficersskolor från flottans och kustartilleriets övningsanslag till ett särskilt anslag för undervisningsmateriel m. m. Då det vid denna utbrytning från övningsanslagen på grund av tillämpad krigsbokföring visade sig omöjligt att erhålla exakta och specificerade kostnadsuppgifter kom emellertid beräkningen av anslagsbehovet till undervisningsmateriel m. m. att beträffande förenämnda skolor bli synnerligen osäker. Jämväl för budgetåren där-efter hade det av olika skäl icke varit möjligt att med så stor noggrannhet, som önskvärt varit, beräkna anslagsbehovet för skolorna i fråga.

Vissa delposter under anslagspost 3 i staten hade enligt till *marinförvaltningen* från lokalmyndigheterna inkomna uppgifter visat sig vara otillräckliga. Sålunda erfordrades ytterligare 25 000 kronor avseende flottans underbefäls- och underofficersskolor samt kustartilleriets rekryt- och underbefäls-skolor. Å sjökrigsskolans anslagspost beräknades emellertid uppstå en besparing av 5 000 kronor, varför, därest en överföring från denna post till anslagspost 3 medgäves, det belopp, som för innevarande år ytterligare erfordrades till undervisningsmateriel m. m., utgjorde 20 000 kronor.

Orsakerna till överskridandet av anvisade medel vore dels att, såsom ovan nämnts, kostnadsberäkningarna varit osäkra till följd av krigsbokföringen,

dels att resultatet av omorganisationen av undervisningsverksamheten inom marinen först under innevarande budgetår börjat fullt framträda, dels ock att undervisningen numera upptagits i full utsträckning, vilket medfört ett ökat antal elever med ökat behov av läroböcker m. m. Marinförvaltningen finge i samband härmed erinra om att ämbetsverket för budgetåret 1944/45 begärt en höjning av ifrågavarande anslag med 55 000 kronor. Härav hade i 1944 års statsverksproposition upptagits ett belopp av 35 000 kronor. Till största delen hänförde sig denna ökning till här ifrågavarande skolor.

Under åberopande av vad sålunda anförts har marinförvaltningen, såvitt nu är i fråga, hemställt, att till ämbetsverkets förfogande måtte ställas ett belopp av 20 000 kronor från förskottsanslag till förstärkning av marinens anslag till undervisningsmateriel m. m. för innevarande budgetår.

*Departements-
chefen.*

Ifrågavarande anslag har för innevarande budgetår upptagits med 105 000 kronor, innebärande en anslagshöjning med 5 000 kronor. Såsom framgår av 1943 års statsverksproposition (fjärde huvudtiteln, punkt 83), har medelsbehovet härvid beräknats i överensstämmelse med marinförvaltningens förslag, varvid dock vissa av marinförvaltningen angivna medelsbehov om tillhoppa 20 000 kronor förutsatts skola tillgodoses från andra anslag. Marinförvaltningen har nu anmält, att anslaget behöver förstärkas med 20 000 kronor, ävensom i samband härmed framhållit, att de ursprungliga anslagsberäkningarna varit osäkra, emedan krigsbokföring legat till grund för beräkningarna. Det ökade medelsbehovet har liksom i marinförvaltningens anslagsäskanden för motsvarande anslag för budgetåret 1944/45 i huvudsak motiverats med att konsekvenserna av den i försvarsbeslutet fastställda nya utbildningsorganisationen för marinen nu börjat framträda. Vidare har elevantalet ökat därigenom att manskap, som på grund av beredskapstjänstgöring å fartygen m. m. tidigare icke kunnat undvaras, numera får genomgå sina uppskjutna kurser, varigenom uppkommit ökat behov av läroböcker m. m.

Med hänsyn till vad marinförvaltningen sålunda anför t finner jag mig kunna tillstyrka, att erforderliga medel anvisas till förstärkning av ifrågavarande anslag. Enär merkostnaderna i huvudsak få anses falla inom ramen för den ordinarie undervisningsverksamheten vid marinen, torde medlen böra inräknas i den för försvarets utbyggande under budgetåren 1942/47 beräknade kostnadsramen.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Undervisningsmateriel m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett *reservationsanslag* av . . . . . kronor 20 000.

E. Diverse.

[10.] a. **Täckning av vissa löpande försvarsutgifter, förslagsanslag.** För täckning av å förskottsstat redovisade löpande utgifter anvisades å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 ett förslagsanslag av 750 000 000 kronor, å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 ett förslagsanslag av 825 000 000 kronor samt å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 ett förslagsanslag av 950 000 000 kronor. De slutliga belastningarna å dessa anslag uppgingo till 820 000 000 kronor för vardera av budgetåren 1940/41 och 1941/42 samt till 910 000 000 kronor för budgetåret 1942/43.

I propositionen 1944:3 uppskattades det erforderliga medelsbehovet under budgetåret 1943/44 för löpande förskottsutgifter — inklusive utgifter för krigsfamiljebidrag — till 1 005 000 000 kronor.

Enligt en av riksräkenskapsverket med skrivelse den 29 april 1944 överlämnad approximativ beräkning av utfallet av fjärde huvudtiteln för budgetåret 1943/44 uppskattas numera de löpande utgifterna för försvarsberedskapen under sistnämnda budgetår till omkring 1 000 000 000 kronor. Jag vill förorda, att ett förslagsanslag å detta belopp äskas för täckning av de från förskottsstaten ianspråktagna medlen. Anslaget synes böra disponeras och redovisas enligt samma regler som tillämpats beträffande motsvarande anslag för budgetåren 1940/43.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Täckning av vissa löpande försvarsutgifter* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 1 000 000 000.

[11.] 10 a. **Täckning av planeringskostnader, reservationsanslag.** Genom beslut den 28 april 1944 har Kungl. Maj:t bemyndigat sjökartverket att med anlitande av det å allmän förskottsstat för budgetåret 1943/44 uppförda förskottsanslaget till planering av allmänna arbeten (a) använda högst 7 000 kronor för bestridande av kostnaderna för planering av arbeten med om- och nybyggnad av sjömättningsfartyg.

Genom särskilda beslut den 5 maj 1944 har vidare Kungl. Maj:t lämnat motsvarande bemyndiganden åt arméns fortifikationsförvaltning, marinförvaltningen, flygförvaltningen, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt byggnadsstyrelsen intill ett sammanlagt belopp av 1 015 000 kronor beträffande i investeringsplan för försvarsväsendet ingående arbeten.

Gjorda anvisningar från förenämnda förskottsanslag uppgå för försvars- *Departements-*
väsendets del till (7 000 + 1 015 000 =) 1 022 000 kronor. Ytterligare an-
visningar av ifrågakvarande slag torde icke behöva förekomma under inneva-
chefen.

rande budgetår. För beredande av täckning av de förskottsvis bestridda utgifterna bör anslag i detta sammanhang äskas av riksdagen. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Täckning av planeringskostnader* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett *reservationsanslag* av ..... kronor 1 022 000.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Sven Berglund.

Bilaga 2.

Egentliga statsutgifter.

Femte huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 maj 1944.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, SKÖLD, ERIKSSON, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD.

T. f. chefen för socialdepartementet, statsrådet Rosander, och statsrådet Rubbestad anmäla härefter under socialdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44, statsrådet Rosander beträffande punkterna 1—4, 7 och 8 samt statsrådet Rubbestad beträffande punkterna 5 och 6. Föredragandena yttra därvid följande.

B. Sociala verk och inrättningar.

[1.] **16 b. Kostnader för överflyttning av arbetskraft, reservationsanslag.** Den för budgetåret 1943/44 fastställda förskottsstaten för försvarsväsendet upptager under femte huvudtiteln ett med 50 000 000 kronor uppfört förskottsanslag till Kostnader för överflyttning av arbetskraft. En närmare redogörelse för de utgifter, som skola bestridas från ifrågavarande anslag, återfinnes i propositionen nr 316, bilaga 1, till 1943 års riksdag, till vilken redogörelse jag tillåter mig hänvisa.

Genom beslut den 30 juli och den 15 oktober 1943 samt den 28 januari och den 31 mars 1944 har Kungl. Maj:t från förevarande förskottsanslag ställt tillhopa 25 000 000 kronor till statens arbetsmarknadskommissionens förfogande för bestridande av kostnader för överflyttning av arbetskraft enligt de riktlinjer, som av departementschefen angivits i ovannämnda proposition. För möjliggörande av överblick över användningen av ifrågavarande anslag har föreskrivits, att utgifterna från anslaget skola i statens arbets-

marknadskommissions räkenskaper bokföras specificerade å de särskilda undertitlar, som angivas i följande sammanställning, vilken jämväl utvisar storleken av de utgifter, som enligt från arbetsmarknadskommissionen erhållna uppgifter beräknas komma att för innevarande budgetår belöpa på de särskilda ändamålen.

Ä n d a m å l	Belopp
a) uttagning med tjänsteplikt av värnpliktiga	kronor 4 750 000
b) anskaffning av kojor och kojinventarier för den i skogsarbete sysselsatta ovana arbetskraften	» 900 000
c) förflyttningsbidrag, familjetillägg m. m. till arbetare, som under krisen överflyttats till skogsarbete	» 13 100 000
d) riksarbetslag	» 140 000
e) arbetsblock	» 340 000
f) jordbruksläger	» 700 000
g) resebidrag till arbetssökande	» 700 000
h) beredskapskurser för verkstadsindustrien och kurser för utbildning av reservarbetskraft	» 1 520 000
i) kostnader för allmänna lönenämnden för tjänsteplikt	» 3 000
j) diverse andra utgifter	» 347 000

Summa kronor 22 500 000.

Som synes beräknas av det till statens arbetsmarknadskommissions förfogande från nu ifrågavarande förskottsanslag ställda beloppet av tillhoppa 25 000 000 kronor ett belopp av 22 500 000 kronor komma att förbrukas.

Vidare har Kungl. Maj:t genom beslut den 16 juli 1943 från nu ifrågavarande förskottsanslag till riksblockmyndighetens förfogande ställt ett belopp av högst 100 000 kronor för det ändamål, som avses i kungörelsen den 16 juli 1943 (nr 626) om förskott av statsmedel i vissa fall i samband med arbetsblockverksamheten inom jordbruket. Enligt nämnda kungörelse må, där särskilda omständigheter sådant föranleda, ersättning, som skall utgå på grund därav att ägare eller brukare av jordbruksfastighet jämlikt anvisning av vederbörlig blockmyndighet ställt arbetskraft, dragare eller maskinell utrustning till förfogande för medlem av arbetsblockorganisationen, helt eller delvis förskjutas av statsmedel. För belopp, som av statsverket utgivits, inträder statsverket i mottagarens rätt gentemot den ersättningsskyldige. Riksblockmyndigheten må, när synnerliga skäl därtill äro, kunna helt eller delvis medgiva den ersättningsskyldige befrielse från skyldighet att till statsverket inbetala av statsmedel förskjuten ersättning. Från riksblockmyndigheten har under hand meddelats, att hittills endast en mindre del av det anvisade beloppet tagits i anspråk. Det vore emellertid för närvarande icke möjligt att exakt bedöma storleken av utgifterna under återstoden av budgetåret, utan man måste räkna med den möjligheten, att hela det anvisade beloppet utnyttjades.

Såsom framgår av föregående redogörelse kan av det å förskottsstaten för försvarsväsendet uppförda förskottsanslaget till kostnader för överflyttning av arbetskraft ett belopp av (22 500 000 + 100 000) 22 600 000 kronor beräknas komma att förbrukas under innevarande budgetår. För täck-

ning av nämnda belopp bör å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisas erforderligt belopp. Jag utgår därvid från att arbetsmarknads-kommissionen av de från förskottsanslaget till kommissionens förfogande ställda och till kommissionen utbetalade medlen till sistnämnda anslag återlevererar det belopp, som av kommissionen beräknats icke komma att tagas i anspråk, eller 2 500 000 kronor. Täckningsanslaget å 22 600 000 synes lämpligen böra benämnas Kostnader för överflyttning av arbetskraft.

Såsom chefen för finansdepartementet anförde vid anmälan i årets statsverksproposition av beräknat förslag till beredskapsstat för försvarsväsendet för budgetåret 1944/45, är förskottsanslaget till kostnader för överflyttning av arbetskraft avsett att överföras till den allmänna beredskapsstaten. Förslag härom anmäles i annat sammanhang denna dag. Här hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för överflyttning av arbetskraft* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett *reservationsanslag* av ..... kronor 22 600 000.

[2.] **32 a. Yrkesinspektionen: Avlöning m. m. till viss personal för inspektion inom skogsbruket, förslagsanslag.** Genom beslut den 11 december 1942 förordnade Kungl. Maj:t, att hos skogs- och flottledsinspektören skulle tills vidare till och med den 30 april 1943 vara anställd en icke-ordinarie assistent med ett arvode av 700 kronor för månad. Sedermera har Kungl. Maj:t genom särskilda beslut, senast den 8 juli 1943, meddelat förlängt förordnande för ifrågavarande befattningshavare till och med den 30 juni 1944. I sistnämnda beslut har Kungl. Maj:t föreskrivit, att befattningshavaren tillkommande arvode och övriga ersättningar skola utgå från det å förskottsstaten för försvarsväsendet för budgetåret 1943/44 under sjunde huvudtiteln till allmänna utgifter för försvarsberedskap uppförda anslaget till förstärkning av den civila administrationen m. m.

Enligt från riksförsäkringsanstalten under hand erhållen uppgift torde utgifterna under löpande budgetår för arvode och övriga ersättningar till ifrågavarande befattningshavare komma att uppgå till omkring 10 000 kronor. För reglering av dessa utgifter bör å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 upptagas ett anslag å sagda belopp.

Med stöd av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Yrkesinspektionen: Avlöning m. m. till viss personal för inspektion inom skogsbruket* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 10 000.

C. Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården.

[3.] **3 a. Medicinalstyrelsen: Krigssjukvård å civila sjukhus, förslagsanslag.** Genom beslut den 26 september 1941 har Kungl. Maj:t föreskrivit, att ersättning för sådana kostnader för vård å civila sjukhus, vilka jämlikt 9 § lagen den 22 juni 1939 (nr 310; ändr. 563/1941) om sjukhusvård vid krig eller krigsfara skola gäldas av statsmedel, skall, räknat från och med den 1 juli 1941 och tills vidare, i medicinalstyrelsens räkenskaper avföras å det å förskottsstaten för försvarsväsendet för budgetåret 1941/42 under fjärde huvudtiteln uppförda förskottsanslaget Övriga utgifter (Gb) och därvid bokföras å särskild undertitel för »Krigssjukhusvård».

Genom beslut den 30 juni 1943 förklarade Kungl. Maj:t, att i fall, där beslut meddelats om disposition för visst ändamål av medel från förskottsanslag å förskottsstaterna för försvarsväsendet för budgetåren 1939/40, 1940/41, 1941/42 eller 1942/43 och särskilda medel för reglering av denna disposition ej å tilläggsstat till riksstaterna för nämnda budgetår anvisats å obetecknat anslag eller reservationsanslag, dispositionsbeslutet skulle, i den mån under budgetåret 1943/44 ytterligare anslagsmedel erfordrades för ändamålet tillgodoseende, avse motsvarande förskottsanslag å den från och med den 1 juli 1943 gällande förskottsstaten, dock endast för såvitt icke särskilda anslagsmedel för ändamålet sedermera anvisats å riksstaten.

Enligt från medicinalstyrelsen under hand erhållen uppgift torde statens kostnader under budgetåret 1943/44 för vård å civila sjukhus av krigsskadade — varmed bl. a. förstås sådana sjuka och sårade, vilkas sjukdom eller skada föranletts av eller inträffat under tjänstgöring vid krigsmakten eller luftskyddet — kunna uppskattas till i runt tal 3 500 000 kronor. För reglering av dessa kostnader böra medel äskas å tilläggsstat II till riksstaten för nämnda budgetår. Ett förslagsanslag å nämnda belopp bör därför anvisas under femte huvudtiteln, lämpligen under rubriken Krigssjukvård å civila sjukhus. Under nästa budgetår torde hithörande utgifter tills vidare få utgå av vederbörligt förskottsanslag.

På grund av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Medicinalstyrelsen: Krigssjukvård å civila sjukhus* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 3 500 000.

E. Polisväsendet.

[4.] **16 a. Anordnande av viss polisbevakning m. m., förslagsanslag.** Det sedan hösten 1938 skärpta tidsläget har i alltmer ökad omfattning påkallat säkerhetsåtgärder av skilda slag inom landet, såsom bevakning av hamnar, flygplatser och upplag av explosiva varor, vidtagande av avspärrningsanordningar kring sådana bevakningsföremål o. s. v. Genom särskilda beslut har Kungl. Maj:t förordnat, att kostnaderna härför, vilka uppgå till mycket betydande belopp, skola under innevarande budgetår bestridas från det å förskottsstaten för försvarsväsendet för detta budgetår under sjunde huvudtiteln anvisade anslaget till förstärkning av den civila administrationen m. m.

Kostnaderna för berörda ändamål för budgetåret 1943/44 beräknas approximativt till 9 000 000 kronor. Jag vill förorda, att för täckning av dessa kostnader ett förslagsanslag å detta belopp äskas å tilläggsstat för innevarande budgetår. Anslaget bör benämnas Anordnande av viss polisbevakning m. m. Kostnader av ifrågavarande slag torde under nästa budgetår få bestridas från vederbörligt förskottsanslag.

Med återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anordnande av viss polisbevakning m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 9 000 000.

F. Civila luftskyddet.

[5.] **12 f. Civilt luftskydd: Avlöning till viss personal tillhörande det allmänna luftskyddet m. m., förslagsanslag.** Sedan Kungl. Maj:t den 31 maj 1940 utfärdat förordning (nr 432) om grunderna för avlöning av viss personal tillhörande det allmänna luftskyddet, föreskrev Kungl. Maj:t genom särskilt beslut samma dag, att den enligt förordningen utgående avlöningen skulle tillhandahållas luftskyddspersonalen genom vederbörande länsstyrelser försorg samt att statskontoret skulle hava att från det å förskottsstaten för försvarsväsendet m. m. för budgetåret 1939/40 under sjunde huvudtiteln uppförda förskottsanslaget till förstärkning av den civila administrationen m. m. till länsstyrelserna utbetala de belopp, som erfordrades i anledning av beslutet.

Den 28 juni 1940 förordnade Kungl. Maj:t angående grunderna för ersättning till de i 26 § luftskyddskungörelsen den 13 april 1940 (nr 239) omfördä besiktningsmännen samt anbefalld därvid tillika statskontoret att till vederbörande besiktningsman utbetala förekommande ersättningsbelopp från förenämnda å förskottsstaten för försvarsväsendet m. m. för budgetåret 1940/41 uppförda förskottsanslag.

Vidare föreskrev Kungl. Maj:t den 23 augusti 1940, att jämväl ersättning enligt 5 § lagen om förfoganderätt för luftskyddets behov skulle, räknat från och med den 1 juli 1940, tills vidare, gäldas från nämnda förskottsanslag.

Genom Kungl. Maj:ts under punkten 3 omförmälda beslut den 30 juni 1943 ha dessa beslut bringats att avse nu löpande förskottsstat.

Statens kostnader för de nu berörda ändamålen för budgetåret 1943/44 kunna för närvarande endast approximativt beräknas. För reglering av dessa kostnader bör emellertid ett anslag upptagas å tilläggsstat för samma budgetår. Anslaget, som bör vara av förslagsanslags natur, synes böra upptagas till 500 000 kronor och benämnas Civilt luftskydd: Avlöning till viss personal tillhörande det allmänna luftskyddet m. m. För nästa budgetår torde motsvarande kostnader få gäldas i den ordning, som angives i denna dag avlåten proposition angående anslag till civilförsvaret för budgetåret 1944/45.

Med stöd av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Civilt luftskydd: Avlöning till viss personal tillhörande det allmänna luftskyddet m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 500 000.

[6.] **12 g. Civilt luftskydd: Viss beredskap i fråga om avregistrerade motorfordon.** Kungl. Maj:t meddelade den 6 mars 1942 bestämmelser angående beredskapen i fråga om avregistrerade motorfordon för luftskyddets behov samt anbefalld statskontoret att, för gäldande av vissa i samband därmed uppkommande kostnader, på rekvisition i mån av behov från det å förskottsstat för försvarsväsendet under sjunde huvudtiteln anvisade anslaget till engångsanskaffning av materiel för civilbefolkningens skydd m. m. utbetala ett belopp av högst 262 500 kronor till luftskyddsinspektionen.

Å det anslag, som för täckning av utgifterna å förskottsanslaget i anledning av nämnda beslut anvisats å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1941/42, utgjorde belastningen 98 238 kronor. Utgifterna för motsvarande ändamål under budgetåret 1942/43 uppgingo till 55 000 kronor.

Enligt upplysning av luftskyddsinspektionen kommer summan av de kostnader, som under den förflutna delen av innevarande budgetår utbetalts och under återstoden av budgetåret beräknas bliva erforderliga för ifrågasvarande ändamål, att uppgå till 10 000 kronor. För reglering av dessa kostnader bör å tilläggsstat för innevarande budgetår under rubriken Civilt luftskydd: Viss beredskap i fråga om avregistrerade motorfordon upptagas ett anslag av 10 000 kronor.

Med stöd av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Civilt luftskydd: Viss beredskap i fråga om avregistrerade motorfordon* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett anslag av .... kronor 10 000.

G. Diverse.

[7.] 8 e. **Vissa kostnader för utlänningsförläggningar och utlänningskontroll m. m., förslagsanslag.** Av det stora antal personer av utländsk nationalitet, som i anledning av rådande förhållanden tagit sin tillflykt till Sverige, har det av olika anledningar befunnits nödvändigt att för längre eller kortare tid omhändertaga ett mindre antal på vissa särskilt iordningställda förläggningar. För bestridande av kostnaderna för förläggningarna ävensom för en inom socialstyrelsen inrättad särskild avdelning för handläggning av ärenden rörande förläggningarna och de där intagna har Kungl. Maj:t genom olika beslut under budgetåret 1943/44 till styrelsens förfogande ställt sammanlagt 1 070 000 kronor. De anvisade medlen skola enligt Kungl. Maj:ts beslut utgå från det å förskottsstaten för försvarsväsendet för nämnda budgetår under sjunde huvudtiteln till allmänna utgifter för försvarsberedskap uppförda anslaget till förstärkning av den civila administrationen m. m. Enligt från socialstyrelsen under hand erhållen uppgift torde de till förfogande ställda medlen i sin helhet komma att förbrukas under innevarande budgetår.

Vidare har Kungl. Maj:t genom beslut den 8 juli 1943 bemyndigat socialstyrelsen att för arbetet med kontrollen över vissa utlännningar m. m. tills vidare under budgetåret 1943/44 mot ett arvode av högst 450 kronor för månad anlita biträde av en f. d. kriminalkommisarie. Ifrågavarande befattningshavare under budgetåret tillkommande arvode, vilket enligt Kungl. Maj:ts beslut skall utgå från ovannämnda förskottsanslag, torde kunna beräknas till 5 400 kronor.

Slutligen har Kungl. Maj:t genom beslut den 29 oktober 1943 från nu ifrågavarande förskottsanslag till socialstyrelsens förfogande ställt ett belopp av intill 2 000 000 kronor att användas till bestridande av kostnaderna dels för erforderliga statliga kontrollåtgärder för mottagande av flyktingar, som i anledning av i Danmark rådande förhållanden ankomma till vårt land, dels ock för övrig lägerverksamhet för de danska flyktingarna i avvaktan på en uppgörelse rörande det slutliga bestridandet av dessa kostnader. På därom av Kungl. Maj:t i proposition den 3 mars 1944, nr 163, bilaga 3, punkten 11, framlagt förslag har riksdagen härefter till Bidrag till flyktingars uppehälle, yrkesutbildning m. m. å tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår anvisat ett reservationsanslag av 3 620 000 kronor. Av de sålunda anvisade medlen är, såsom anfördes vid anmälan av ifrågavarande anslag, ett belopp av 1 573 430 kronor avsett för reglering av å förskottsstat gjorda utbetalningar för ovannämnda lägerverksamhet för de danska flyktingarna, frånsatt den statliga kontrollverksamheten för mottagande av dessa flyktingar. Enligt från socialstyrelsen under hand erhållen uppgift torde återstoden av det från förskottsstaten anvisade beloppet, (2 000 000 —

1 573 430) 426 570 kronor, i sin helhet komma att åtgå för bestridande av kostnaderna för nämnda statliga kontrollåtgärder.

För reglering av nyssnämnda utgifter från nu ifrågavarande förskottsanslag, i den mån medel för täckning av utgifterna icke redan anvisats av riksdagen, torde ett anslag böra upptagas å tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår. Anslaget, som — för den händelse redan anvisade medel för utlänningsförläggningar och för kontrollåtgärder för mottagande av danska flyktingar skulle visa sig otillräckliga — bör vara av förslagsanslags natur, torde böra bestämmas till (1 070 000 + 5 400 + 426 570) 1 501 970 kronor eller i avrundat belopp 1 500 000 kronor samt benämnas Vissa kostnader för utlänningsförläggningar och utlänningskontroll m. m. Under nästa budgetår för motsvarande ändamål uppkommande kostnader torde jämväl få utgå från vederbörligt förskottsanslag, i den mån kostnaderna icke komma att bestridas från det avlöningsanslag, som kan komma att anvisas för den i propositionen nr 254 till årets riksdag föreslagna utlänningskommissionen.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa kostnader för utlänningsförläggningar och utlänningskontroll m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag*
av ..... kronor 1 500 000.

[8.] **8 f. Anordnande av barackläger m. m.** Genom beslut den 25 februari 1944 ställde Kungl. Maj:t, för gäldande av vissa kostnader för byggnadsarbeten m. m. vid en utlänningsförläggning, till socialstyrelsens förfogande ett belopp av 23 022 kronor 34 öre och anbefalld statskontoret att från det å förskottsstat för försvarsväsendet för budgetåret 1943/44 under sjunde huvudtiteln anvisade anslaget till förstärkning av den civila administrationen m. m. på rekvisition till styrelsen utbetala nämnda belopp.

Genom beslut den 21 april 1944 uppdrog vidare Kungl. Maj:t åt statens utrymningskommission att för förläggning av utländska medborgare låta för en kostnad av högst 250 000 kronor utbygga visst under kommissionens förvaltning stående barackläger. För utförandet av denna utbyggnad ställde Kungl. Maj:t till kommissionens förfogande ett belopp av högst 250 000 kronor samt anbefalld statskontoret att från förenämnda förskottsanslag till kommissionen, på rekvisition i mån av behov, utbetala högst detta belopp.

Till täckande av dessa kostnader bör å tilläggsstat för innevarande budgetår äskas ett till 273 100 kronor avrundat anslag, lämpligen under rubriken Anordnande av barackläger m. m.

På grund av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anordnande av barackläger m. m.* å tilläggsstat II
till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett anslag
av ..... kronor 273 100.

Vad föredragandena sålunda, med instämmande av
statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans
Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

N. O. Aurelius.

Bilaga 3.

Egentliga statsutgifter.

Sjätte huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 maj 1944.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, SKÖLD, ERIKSSON, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD.

Chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Andersson, anmäler härefter under kommunikationsdepartementets handläggning hörande ärende angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 samt anför därvid följande.

[1.] **16 a. Täckning av planeringskostnader, reservationsanslag.** Genom särskilda beslut har Kungl. Maj:t under tiden 14 januari—28 april 1944 be- myndigat väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att taga i anspråk sammanlagt 1 698 000 kronor av det å allmän förskottsstat för budgetåret 1943/44 uppförda förskottsanslaget till planering av allmänna arbeten (a).

För mötande av ytterligare medelsbehov i anledning av uppdrag att verkställa detaljplanering av vissa arbeten, som givits väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt byggnadsstyrelsen, torde böra beräknas i runt tal 300 000 kronor.

Medel böra nu anvisas å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 för täckande av havda och beräknade planeringskostnader m. m. Anslaget för ändamålet torde böra bestämmas till (1 698 000 + 300 000) 1 998 000 kronor eller i runt tal 2 000 000 kronor.

I syfte att möjliggöra ett snabbt igångsättande av arbeten, som avses komma till utförande i händelse av arbetslöshet, torde möjlighet böra hållas öppen för Kungl. Maj:t att ställa medel till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förfogande för inköp av vissa handverktyg samt för uppläggande av vissa förråd m. m. De medel, som sålunda må komma att anvisas, torde böra öka väg- och vattenbyggnadsväsendets förrådsfonds kapital, varvid kostnaderna

för förrådshållningen i sinom tid böra belasta de olika byggnadsanslagen. För ändamålet torde ett belopp av förslagsvis 600 000 kronor böra under Fonden för förlag till statsverket anvisas såsom förlag för väg- och vattenbyggnadsväsendets förrådsfond. Hemställan härom gör jag i annat sammanhang denna dag.

Här hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Täckning av planeringskostnader* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett *reservationsanslag* av ..... kronor 2 000 000.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Sigurd Lang.

Bilaga 4.

Egentliga statsutgifter.

Sjunde huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:ts Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 maj 1944.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, SKÖLD, ERIKSSON, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler härefter — efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter — under finansdepartementet hörande ärende angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 samt anför därvid följande.

E. Diverse.

[1.] 7 a. **Bidrag till internationellt återuppbyggnadsarbete, reservationsanslag.** Å allmän beredskapsstat för budgetåret 1943/44 har under sjunde huvudtiteln uppförts ett anslag å 100 miljoner kronor för bidrag till internationellt återuppbyggnadsarbete. För beredning av frågor rörande svenskt deltagande i återuppbyggnadsverksamheten har på föredragning av chefen för folkhushållningsdepartementet tillsatts två särskilda organ, nämligen statens återuppbyggnadsnämnd och svenska kommittén för internationell hjälpverksamhet.

Med stöd av nyssnämnda anslag ha bl. a. vissa kreditåtaganden från statens sida kommit till stånd. Sålunda har avtal ingåtts om kredit för de inköp av varor i Sverige för export till Norge efter kriget, om vilka överenskommelse träffas mellan svenska och norska regeringarna. På grund av nämnda åtaganden har anslaget redan till större delen disponerats. Utbetalningar av medel från anslaget ha emellertid hittills skett blott i ringa omfattning.

Från återuppbyggnadsnämnden och kommittén för internationell hjälpverksamhet ha inforrats uppgifter angående det beräknade medelsbehovet för ifrågavarande ändamål till utgången av nästa budgetår. Dessa beräk-

ningar, vilka torde få tillhandahållas vederbörande riksdagsutskott, ha gett till resultat, att cirka 300 miljoner kronor böra stå till förfogande utöver det belopp å 100 miljoner kronor som redan uppförts å allmän beredskapsstat. Det medelsbehov som kan tänkas aktualiserat har uppskattats till ett ytterligare cirka 200 miljoner kronor högre belopp.

Återuppbyggnadsnämnden har för sin del med stöd av nämnda beräkningar föreslagit, att för innevarande budgetår äskas ett anslag av 100 miljoner kronor till förstärkning av det belopp som redan står till förfogande samt att å allmän beredskapsstat för nästa budgetår uppföres ett nytt anslag av 200 miljoner kronor.

Vid överbägande av frågan om ytterligare medelsanvisning för återuppbyggnadsarbetet har jag funnit mig böra föreslå, att å tilläggsstat för innevarande budgetår anvisas två anslag å 20 respektive 180 miljoner kronor, det förra å driftbudgeten under sjunde huvudtiteln, det senare å fonden för förslag till statsverket. Anslagen skola disponeras i första hand för reglering av beredskapsanslaget å 100 miljoner kronor och till återstående del för täckning av medelsbehov, som kunna förutses bliva aktualiserade inom en nära framtid och som därför icke böra tillgodoses genom en ny medelsanvisning å allmän beredskapsstat. Därjämte bör emellertid å sådan stat för nästa budgetår uppföras ett belopp av 200 miljoner kronor i syfte att möjliggöra ett fullföljande av verksamheten utöver den ram som uppdrages av tilläggsstatsanslagen. Den totala medelsanvisningen för innevarande och nästa budgetår skulle vid bifall till dessa förslag bli 400 miljoner kronor — alltså det av återuppbyggnadsnämnden föreslagna beloppet — varav hälften skulle utgöra en definitiv anslagsbeviljning, inkluderande även täckning för utgifter baserade på årets beredskapsanslag å 100 miljoner kronor, och den andra hälften vara av fullmaktskaraktär och sålunda kräva senare reglering genom anvisande av tilläggsstatsanslag. Beredskapsanslaget bör även nästa budgetår uppföras under sjunde huvudtiteln, oaktat anslaget i viss utsträckning kan väntas komma att bilda underlag för ytterligare kreditgivning. I den mån så blir fallet, böra hinder ej möta, att anslagsdispositionen uppdrages åt riksgäldskontoret, om praktiska skäl tala därför. Då den kredit till norska staten, som lämnats med stöd av det innevarande budgetår disponibla beredskapsanslaget, ansetts böra förvaltas av riksgäldskontoret, har beslut meddelats om tillämpning av detta förfarande med avseende å ifrågavarande kredit.

Det torde böra överbägas att tillsvidare reservera viss del av det belopp som för innevarande budgetår föreslås skola anvisas å driftbudgeten för att disponeras för humanitär hjälpverksamhet i händelse så visar sig erforderligt för genomförande av förslag som Kungl. Maj:t prövar vara av särskild betydelse. Hinder torde icke böra möta att i fall, där det befinnes mycket angeläget att redan under rådande förhållanden lämna sådan hjälp och där hjälpen faller inom ramen för det allmänna syftet med ifrågavarande anslag, lämna bidrag till humanitär hjälpverksamhet, oaktat vapenstillestånd ännu ej inträtt.

Förslag om uppförande å kapitalbudgeten för innevarande budgetår respektive å allmän beredskapsstat för nästa budgetår av anslag till internationellt återuppbyggnadsarbete framläggas i annat sammanhang. Här hemställer jag med åberopande av det anförda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till internationellt återuppbyggnadsarbete* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett *reservationsanslag* av ..... kronor 20 000 000.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Rolf Arfwedson.

Bilaga 5.

Egentliga statsutgifter.**Nionde huvudtiteln.**

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 maj 1944.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, SKÖLD, ERIKSSON, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Pehrsson-Bramstorp, anmäler härefter under jordbruksdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 och anför därvid följande.

G. Lanthushållning i allmänhet.

[1.] **31 a. Prisclearing för fodermedel m. m., reservationsanslag.** I enlighet med beslut av 1943 års riksdag (prop. nr 316; r. skr. nr 451) upptager den för budgetåret 1943/44 fastställda förskottsstaten för försvarsväsendet under nionde huvudtiteln ett förskottsanslag å 40 000 000 kronor till Prisclearing för fodermedel m. m. Från detta anslag — vilket den 30 juni 1943 ställdes till statskontorets förfogande att av statskontoret disponeras i enlighet med Kungl. Maj:ts särskilda beslut — har avsetts skola förskottsvis bestridas kostnaderna för prisclearing för konstgödselmedel ävensom de utgifter om kunna förärlas av regleringen av handeln med oljekraftfoder och fodercellulosa.

Genom särskilda beslut den 10 september och den 12 november 1943 samt den 21 januari 1944 har Kungl. Maj:t anbefallt statskontoret att från omfördälda förskottsanslag till Svenska spannmålsaktiebolaget utbetala sammanlagt (13 000 000 + 12 000 000 + 4 193 380: 80 =) 29 193 380 kronor 80 öre till bestridande av bolagets kostnader för omsättning av oljekraftfoder och fodercellulosa under verksamhetsåret 1 september 1942—31 augusti 1943.

I en den 26 april 1944 inom *statens livsmedelskommission* upprättad pro-

memoria ha kostnaderna för spannmålsaktiebolagets befattning med regleringen av handeln med oljekraftfoder och fodercellulosa under verksamhetsåret 1 september 1943—31 augusti 1944 beräknats till sammanlagt omkring 12 000 000 kronor. Vad beträffar kostnaderna för prisclearing för konstgödselmedel har i promemorian uttalats, att det för löpande budgetår beviljade förskottsanslaget till Prisclearing för fodermedel m. m. icke torde komma att till någon del tagas i anspråk för bestridande av ifrågavarande kostnader.

Departements-
chefen.

Från det å förskottsstaten för försvarsväsendet för budgetåret 1943/44 under nionde huvudtiteln upptagna förskottsanslaget till Prisclearing för fodermedel m. m. har såsom framgår av vad förut nämnts hittills anvisats tillhoppa 29 193 380 kronor 80 öre. Sistnämnda belopp har helt avsetts för bestridande av Svenska spannmålsaktiebolagets utgifter för reglering av handeln med oljekraftfoder och fodercellulosa under verksamhetsåret 1 september 1942—31 augusti 1943. Enligt vad som anförts i den i det föregående omförmälda promemorian från livsmedelskommissionen beräknas bolagets kostnader under verksamhetsåret 1 september 1943—31 augusti 1944 för angivna ändamål uppgå till omkring 12 000 000 kronor. Till prisclearing för konstgödsel torde enligt vad i promemorian framhållits icke erfordras några medel för sagda verksamhetsår. För täckande av de utgifter, som bestritts med anlitanande av omförmälda förskottsanslag eller som under återstoden av löpande verksamhetsår beräknas komma att erfordras för de med anslaget avsedda ändamålen, synes nu böra å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisas ett särskilt reservationsanslag under nionde huvudtiteln. Sistberörda anslag torde böra bestämmas till (29 193 380: 80 + 12 000 000 =) 41 193 380: 80 eller i runt tal 42 000 000 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Prisclearing för fodermedel m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett *reservationsanslag* av ..... kronor 42 000 000.

N. Diverse.

[2.] **7 a. Täckning av planeringskostnader, reservationsanslag.** Genom särskilda beslut den 10 mars 1944 har Kungl. Maj:t anbefallt statskontoret att från det å allmänna förskottsstaten uppförda förskottsanslaget till Planering av allmänna arbeten utbetala tillhoppa 514 075 kronor, därav till lantbruksstyrelsen 410 775 kronor och till egnahemsstyrelsen 103 300 kronor för planläggning av förbättringsföretag, avsedda att bereda sysselsättning inom jordbrukets område vid en eventuell arbetslöshet. Av beloppet å 410 775 kronor ha beviljats *dels* (89 025 + 76 050 + 38 700 =) 203 775 kronor såsom statsbidrag till hushållningssällskapen för budgetåret 1943/44 till

avlöningar samt resekostnads- och traktamentsersättning åt extra arbetskraft ävensom till anskaffande av instrumentutrustning åt den extra arbetskraften, dels ock (90 000 + 117 000 =) 207 000 kronor för anordnande genom hushållningssällskapens försorg av kurser för utbildande av täckdikningsförmän och byggnadspersonal. Förenämnda belopp å 103 300 kronor har av Kungl. Maj:t tilldelats lantbruksförbundets byggnadsförening L. B. F. u. p. a. såsom statsbidrag för innevarande budgetår; av bidraget, som av egnahemsstyrelsen skulle utanordnas till föreningen, ha 80 000 kronor avsetts för utbildning av extra arbetskraft, 15 600 kronor för utrustning av extra arbetskraft samt 7 700 kronor för rådgivning i landsbygdens byggnadsfrågor.

Den 5 maj 1944 har Kungl. Maj:t anbefallt statskontoret att från ifrågasvarande förskottsanslag till egnahemsstyrelsen utbetala ett belopp av högst 70 000 kronor för bestridande av kostnader för avlöningar, resor, kursverksamhet m. m. i samband med projektering genom egnahemsorganisationens försorg av ladugårdsförbättringsföretag av beredskapskaraktär inom de län, där egnahemsnämnderna hade egna byggnadskontor.

Kungl. Maj:t har härjämte den 4 januari och den 21 april 1944 anbefallt statskontoret att från förevarande anslag till skogsstyrelsen utbetala sammanlagt 35 000 kronor. Härav ha 30 000 kronor avsetts skola enligt en av skogsstyrelsen i promemoria den 23 december 1943 framlagd plan disponeras för arvoden och ersättningar till förrättningsmän för planläggning av reservarbeten inom skogsbruket ävensom för sådan förstärkning av arbetskraften inom skogsstyrelsen som betingades av fredsutredningarna. Återstående 5 000 kronor skulle enligt Kungl. Maj:ts beslut användas för anordnande under budgetåret 1943/44 genom skogsstyrelsens försorg av fortbildningskurser i skogsvägbyggnad.

För den planläggning av arbeten av olika slag, varom här är fråga, har *Departements-* såsom den i det föregående lämnade redogörelsen giver vid handen, hittills *chefen.* tagits i anspråk ett sammanlagt belopp av (514 075 + 70 000 + 35 000 =) 619 075 kronor från det å allmänna förskottsstaten för löpande budgetår under sjunde huvudtiteln upptagna förskottsanslaget till Planering av allmänna arbeten. Enligt vad jag inhämtat från vederbörande myndigheter torde det ytterligare belopp, som för innevarande budgetår erfordras för ifrågasvarande planläggningsverksamhet, kunna beräknas till omkring 100 000 kronor. För täckande av de utgifter, som enligt Kungl. Maj:ts i det föregående omförmälda beslut skola utgå från förevarande förskottsanslag, samt för bestridande av de ytterligare kostnader för planeringsverksamheten, som enligt vad nyss sagts beräknas uppkomma för budgetåret 1943/44, synas nu böra å tilläggsstat II till riksstaten för sagda budgetår anvisas anslag under nionde huvudtiteln. Medelsanvisningen torde med hänsyn till vad förut anförts böra bestämmas till (619 075 + 100 000 =) i runt tal 750 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Kungl. Maj:ts proposition nr 275.

att till *Täckning av planeringskostnader* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett *reservationsanslag* av ..... kronor 750 000.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Carl D. Ossmark.

Bilaga 6.

Egentliga statsutgifter.

Tionde huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 maj 1944.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, SKÖLD, ERIKSSON, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Eriksson, anmäler under handelsdepartementets handläggning hörande ärende angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 och anför därvid följande.

F. Diverse.

[1.] 8 a. Täckning av planeringskostnader, *reservationsanslag*. I anledning av remiss den 2 december 1943, varigenom lotsstyrelsen anmodats avgiva yttrande över en av investeringsutredningen upprättad preliminär investeringsplan för styrelsens ämbetsområde, hade styrelsen i skrivelse den 9 december 1943 *dels* uppdragit vissa närmare riktlinjer för planeringen av investeringsarbeten i styrelsens regi *dels ock* hemställt om anvisande av tillhoppa 80 000 kronor för genomförande av detta planeringsarbete. Anslagsbehovet för planeringsarbetet, som styrelsen beräknade kunna fullfölja inom loppet av ett och ett halvt år, fördelade sig på följande poster:

Arvoden till kvalificerade ingenjörer	kronor	30 000
» » konstruktörer och ritare	»	20 000
Arvode till kontorsbiträde	»	5 000
Arvoden till konsulterande sanitetsingenjörer och arkitekter	»	5 000
Reseersättningar	»	10 000
Anskaffning av inventarier, såsom skriv- och ritbord, räknemaskiner m. m.	»	5 000
Telefon, ritningskopior samt diverse expenser	»	5 000

Kronor 80 000.

Genom beslut den 17 december 1943 anbefalldes Kungl. Maj:t statskontoret att från det å den allmänna förskottsstaten uppförda anslaget till Planering av allmänna arbeten (a) till lotsstyrelsen på rekvisition i mån av behov utbetala ett belopp av högst 80 000 kronor för verkställande av det av styrelsen föreslagna planeringsarbetet. Enligt vad lotsstyrelsen under hand meddelat, beräknas under innevarande budgetår för ifrågavarande ändamål åtgå ett sammanlagt belopp av 18 000 kronor.

Jag förordar, att ett reservationsanslag å 80 000 kronor nu äskas för täckning av de från förskottsstaten i anspråk tagna medlen samt av de utgifter i övrigt, som betingas av nyssnämnda beslut, och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Täckning av planeringskostnader* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett *reservationsanslag* av ..... kronor 80 000.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Åke Hartvig.

Bilaga 7.

Egentliga statsutgifter.

Elfte huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över folkhushållningsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 maj 1944.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, SKÖLD, ERIKSSON, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD.

Chefen för folkhushållningsdepartementet, statsrådet Gjöres, anmäler här- efter under folkhushållningsdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 samt anför därvid följande.

C. Statlig lagerhållning m. m.

[1.] **4. Undanförsel av vissa varuförråd, reservationsanslag.** Jämlikt beslut av Kungl. Maj:t den 23 juli och den 12 november 1943 samt den 21 januari, den 4 februari och den 14 april 1944 har Kungl. Maj:t anbefallt statskontoret att från det å förskottsstat för försvarsväsendet för budgetåret 1943/44 under elfte huvudtiteln uppförda förskottsanslaget till Allmänna utgifter för pris- och handelsreglerande åtgärder till vederbörande försörjningskommissioner utbetala sammanlagt högst 183 404 kronor 31 öre, att av kommissionerna användas för bestridande av ersättningar till vederbörande för bortförande av i enskild ägo befintliga varuförråd i syfte att förhindra, att förråden i händelse av krig genom fiendens åtgöranden skulle förstöras eller eljest gå förlorade. De varuslag, varom i angivna beslut varit fråga, äro motorbrännolja, jute, ull, sojabönor och råbomull.

På grund av innehållet i handlingarna till de ifrågavarande ärendena torde någon redogörelse för detsamma icke böra lämnas till statsrådsprotokollet utan riksdagen torde böra erhålla del av innehållet genom handlingarna, som komma att överlämnas till vederbörande utskott.

De från förskottsanslaget gjorda utbetalningarna torde i vanlig ordning böra täckas genom anvisande å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår av ett särskilt reservationsanslag under elfte huvudtiteln. Anslaget synes lämpligen böra avrundas till 183 500 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Undanförsel av vissa varuförråd* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett *reservationsanslag* av ..... kronor 183 500.

[2.] **5. Reglering av förluster å statlig fisklagring m. m., reservationsanslag.** Före det nu pågående kriget förekom en betydande import av fisk till Sverige. Denna upphörde så småningom efter krigsutbrottet. Som följd därav uppkom en stor knapphet på fisk. Trots att från statens sida åtgärder vidtogos i syfte att stimulera till ökade fiskfångster var det ej möjligt att förhindra en kraftig stegring av fiskpriserna. Denna accentuerades särskilt under det försämrade försörjningsläget år 1942, då efterfrågan på fisk ökades avsevärt. Då på våren 1942 farhågor förelågo för en ytterligare åtstramning av priserna, ansågs det nödvändigt att genomföra en fullständig reglering av handeln med fisk och prissättningen å fisk. I anledning därav utfärdade Kungl. Maj:t den 6 mars 1942 kungörelse angående reglering av handeln med vissa slag av fisk och angående reglering av införseln av fisk m. m. Tidigare hade handeln med fisk icke varit reglerad utom i fråga om västkustsill samt strömming. I samband med utfärdande av nämnda kungörelser bemyndigade Kungl. Maj:t livsmedelskommissionen att — i den mån sådant bemyndigande ej redan lämnats — i samråd med priskontrollnämnden fastställa normalpriser å fisk av de slag, som omförmäldes i 1 § första stycket av förstnämnda kungörelse.

På grund av det allvarliga försörjningsläget ansågs det vidare angeläget, att långtgående åtgärder vidtogos i syfte att öka tillförseln av fisk. I dylikt syfte kompletterades normalprisregleringen med ett garantisystem, enligt vilket staten lämnade garanti för avsättning till fastställda priser av fångsterna, därest dessa på grund av sin storlek vid vissa tillfällen icke kunde absorberas å den normala marknaden. Sålunda godkände Kungl. Maj:t den 6 mars 1942 en av kommissionen och statens priskontrollnämnd med vederbörande fiskareorganisationer träffad överenskommelse, innebärande, bland annat, att vid försäljning å särskilt angivna fiskmottagningsplatser av fisk av närmare angivna slag och sorteringar från fiskare till auktoriserade partihandlare vissa av kommissionen bestämda priser skulle gälla. Skulle auktoriserad partihandlare ej vilja köpa den utbudna fisken till det av kommissionen bestämda priset, eller skulle tillförseln av fisk till fiskmottagningsplatsen vara så stor, att avsättning ej kunde vinnas för all den saluförda fisken, skulle kommissionen vara skyldig att till de bestämda priserna övertaga den fisk, som ej vunne avsättning hos de auktoriserade partihandlarna.

Skyldighet för kommissionen att till angivna priser omhändertaga fisk skulle dock endast gälla fisk, som vore av fullgod beskaffenhet och alltså kunde tåla normal transport. Skulle fisken icke vara av sådan beskaffenhet, att den efter transport av normal längd lämpligen kunde säljas i färskmarknaden men dock vara fullt lämplig för saltning eller beredning på annat sätt, skulle kommissionen emellertid vara skyldig att mottaga fisken till reducerat pris. Då fisk av fiskare såldes annorstädes än å fiskmottagningsplats, skulle någon avsättnings- och prisgaranti från kommissionens sida icke gälla. Den av kommissionen övertagna fisken var avsedd att efter frysning eller saltning eller annan beredning försäljas under tid, då fångsterna voro små och knapphet sålunda förelåg.

Införandet av här angivna garantisystem hade från fiskareorganisationernas sida utgjort en bestämd förutsättning för deras medverkan till prisregleringen och ett intensifierat fiske.

De inköp av fisk, som på grund av statsgarantien kunde komma att ske från livsmedelskommissionens sida, förutsattes skola finansieras genom anlåtande av det å kapitalbudgeten under fonden för förslag till statsverket anvisade anslaget till Förlagskapital för inköp av förnödenheter m. m.

Såsom omnämnts i Kungl. Maj:ts proposition den 6 mars 1942, nr 228, angående åtgärder för utjämning av marknadspriserna å vissa förnödenheter m. m. förordnade Kungl. Maj:t genom beslut samma dag, att inom livsmedelskommissionen skulle inrättas en särskild clearingkassa för reglering, enligt Kungl. Maj:ts bestämmande och under iakttagande av vad i riksdagens skrivelse 1941: 349 anförts, av marknadspriserna inom landet å fisk. I anslutning därtill bemyndigade Kungl. Maj:t livsmedelskommissionen att föreskriva *dels* att, därest av kommissionen och priskontrollnämnden för vederbörande fiskimportör godkänt självkostnadspris understege det clearingpris, som av kommissionen efter samråd med nämnden fastställts, importören skulle vara skyldig att till clearingkassan inbetala skillnaden samt att, därest nämnda självkostnadspris överstege clearingpriset, importören skulle vara berättigad att ur clearingkassan utbetala skillnaden, *dels ock* att den, som yrkesmässigt köpte fisk av person eller företag som yrkesmässigt bedreve fiske, skulle enligt motsvarande grunder vara betalningsskyldig till clearingkassan eller berättigad att ur densamma utbetala gottgörelse, såvitt anginge fisk av de slag varom förmäldes i 1 § första stycket kungörelsen angående reglering av handeln med vissa slag av fisk.

Tillika förklarade Kungl. Maj:t, att med regleringen av marknadspriserna å fisk skulle åsyftas ett sådant prisläge, att vad som med tillämpning av angivna grunder kunde komma att utbetalas ur clearingkassan icke överstege vad som jämlikt samma grunder skulle inlevereras till kassan.

Till förlagskapital för clearingkassan anvisade Kungl. Maj:t den 6 mars 1942 från förskottsstat ett belopp av 300 000 kronor, vilket belopp jämlikt hemställan av Kungl. Maj:t i förenämnda proposition nr 228 sedermera täckts genom ett av riksdagen anvisat anslag å motsvarande belopp.

I anslutning till Kungl. Maj:ts beslut den 6 mars 1942 och med stöd av det däri givna bemyndigandet föreskrev livsmedelskommissionen, att auktoriserade fiskhandlare skulle vara skyldiga att för fisk, som inköptes av fiskare, erlægga en särskild regleringsavgift, som skulle tillföras clearingkassan. Avgiften bestämdes att utgå med belopp, som för olika slag av fisk i allmänhet varierade mellan 4 öre och 6 öre per kilogram inköpt fisk. Utöver denna avgift utgick därjämte en extra avgift å 5 och i några fall 10 öre för vissa fiskslag, som ilandfördes på ost- och sydkusten. Denna senare avgift, som jämväl redovisades såsom regleringsavgift, hade till uppgift att utjämna de av prisområdestillägg betingade högre parti- och detaljhandelspriserna vid syd- och ostkusten på fisk av sådana slag, som fångades såväl vid nämnda kuster som vid västkusten.

Den av Kungl. Maj:t den 6 mars 1942 godkända, mellan livsmedelskommissionen och priskontrollnämnden, å ena, samt fiskareorganisationerna, å andra sidan, träffade överenskommelsen gällde för en tid av tre månader och ersattes sedermera genom nya överenskommelser. De för tiden intill den 1 juli 1943 gällande avtalen anslöto sig i stort sett till den ursprungliga överenskommelsen.

Under våren och försommaren 1943 inträdde en icke obetydlig förbättring i landets livsmedelsförsörjning. På grund av de osedvanligt rikliga fiskfångster, som inträffade under våren, nödgades därför livsmedelskommissionen att i enlighet med då gällande överenskommelse med fiskareorganisationerna för saltning eller annan konservering övertaga omkring tio miljoner kilogram fisk, som icke kunnat försäljas till förbrukning i färskt tillstånd. I det avtal, som för tiden efter ingången av juli månad 1943 träffades med fiskareorganisationerna, befanns det därför nödvändigt att avsevärt inskränka avsättningsgarantin. Detta avtal godkändes av Kungl. Maj:t den 30 juni 1943. Enligt den nya överenskommelsen skulle kommissionen tills vidare icke garantera avsättningen för åtskilliga av de mindre viktiga fiskslagen och icke heller för de mindre sorteringarna av torskfiskar och sill. Normalpriserna och de garantipriser, som alltjämt skulle gälla, sänktes för flertalet fiskslag, i vissa fall, såsom beträffande vitling, kolja och tonfisk, i avsevärd grad.

Den sänkning av priserna å ett flertal fiskslag, som skedde enligt sistnämnda överenskommelse, vilken med några smärre jämkningar gällde till omkring mitten av november månad 1943, bidrog givetvis att stimulera efterfrågan, men det kunde dock icke undvikas, på grund av det relativt goda försörjningsläget, att under den i överenskommelsen avsedda tiden överskott tidvis uppstodo av fisk, som icke kunde placeras för konsumtion i färskt tillstånd. Livsmedelskommissionen måste därför på grund av den lämnade avsättningsgarantien övertaga ytterligare omkring två miljoner kilogram fisk, huvudsakligen torsk, vitling, kolja, lyrtorsk och gråsej.

Den 12 november 1943 godkände Kungl. Maj:t därefter en med fiskareorganisationerna träffad ny överenskommelse, som skulle gälla till den 1

april 1944. I syfte att minska livsmedelskommissionens förlustrisker inskränktes enligt denna överenskommelse antalet avsättningsgaranterade fiskslag och de återstående garantipriserna sänktes ytterligare. Beträffande den, i förhållande till tillgången, i dåvarande försörjningsläge relativt litet efterfrågade s. k. massfisken — vitling, torsk, lyrtorsk och gråsej — samt vissa i allmänhet mindre eftersökta eller mera sällan förekommande fiskslag lämnades prisbildningen fri vid försäljning från fiskare och från partihandlare. Härmed avsågs, att prisbildningen å dessa fiskslag skulle åtminstone i viss mån kunna anpassa sig efter dåvarande efterfrågan och att en försäljning till något lägre priser sålunda skulle underlättas vid särskilt riklig tillgång. Samtidigt som den friare prisbildningen skulle vara ägnad att främja en bättre avsättning av massfisken, beräknades den även medverka till en jämnare ilandföring av fisk, då fiskarena — under förhoppning om ett något bättre pris — kunde antagas komma att mera än förut sträva efter att föra i land fångster även vid tillfällen, då fisket försvårades av stormig väderlek e. dyl.

Under förra hälften av den tid, under vilken den senast träffade överenskommelsen gällde, hade fiskfångsterna i regel kunnat avyttras utan att livsmedelskommissionens avsättningsgaranti behövt tagas i anspråk. På grund av ovanligt rikliga sillfångster i februari och förra hälften av mars månad 1944 måste emellertid betydande partier överskottsfisk övertagas av kommissionen. Detta gällde framförallt sill. Sålunda hade omkring 8 000 000 kilogram överskottssill — huvudsakligen av mindre storlek — måst insaltas för kommissionens räkning. I fråga om annan fisk än sill hade insaltning måst ske av omkring 600 000 kilogram, till större delen torsk, vitling och gråsej. De överenskomna, relativt låga garantipriserna hade för de senare fiskslagen uppenbarligen bidragit till att hålla överskotten inom rimliga gränser.

I skrivelse den 28 mars 1944 meddelade livsmedelskommissionen, att kommissionen i samråd med priskontrollnämnden fört förhandlingar med vederbörande fiskareorganisationer angående de regleringsföreskrifter med avseende å avsättningen av fisk, som borde tillämpas för tiden 1 april—30 september 1944. De statliga myndigheterna hade därvid funnit följande riktlinjer böra i huvudsak ligga till grund för överenskommelser med fiskareorganisationerna. Prisbildningen å alla slag av färsk fisk med undantag av strömming skulle lämnas fri i alla försäljningsled. I fråga om strömming skulle fri prisbildning möjligen ifrågakomma när nuvarande prisnivå sänkts genom successiva nedsättningar av normalpriset. Dåvarande auktorisations tvång för partihandeln med fisk samt systemet med statlig kvotering av fiskförsäljningen skulle upphöra. För rökt och saltad fisk — däribland även sill och strömming — skulle normalpriserna upphävas, därvid emellertid prisstoppspriserna skulle tillämpas. Statens intill den 1 april 1944 gällande prisgaranti för vissa slag av fisk skulle ytterligare begränsas genom dels en minskning av antalet avsättningsgaranterade fiskslag och fisksorteringar, dels nedsättning av garantipriserna och dels lämplig maximering av det belopp, som under garan-

titiden skulle disponeras för inköp av prisgaranterad fisk. Med tillämpning av dessa riktlinjer hade mellan livsmedelskommissionen och priskontrollnämnden, å ena, samt Svenska västkustfiskarnas centralförbund och Sveriges ångtrålares förening, å andra sidan, överenskommelse träffats om avsättning av fisk m. m. för tiden intill den 1 oktober 1944, därvid emellertid frågan om garantipriset å västkustsill förutsatts skola bli föremål för ytterligare överläggningar. Vidare hade mellan kommissionen och nämnden, å ena, samt vederbörande sammanslutningar av fiskare vid Öresund samt vid syd- och ostkusten, å andra sidan, avtal träffats om vissa garantipriser å torsk varjämte överenskommit att något garantipris för sill, som fångades vid kusterna av Skåne och Blekinge, icke skulle gälla under tiden närmast efter den 31 mars 1944. Bestämmandet av de garantipriser å sill, som sedermera skulle tillämpas, hade uppskjutits i avvaktan på ytterligare förhandlingar.

I syfte att möta de förluster, som kunde komma att åsamkas livsmedelskommissionen i anledning av fisk, som kommissionen nödgades övertaga, förutsatte kommissionen, att regleringsavgifter för saltvattensfisk alltjämt skulle upptagas och tillföras fiskeclearingkassan. Avgifterna skulle liksom tidigare inbetalas vid fiskauktionerna och av de handlande, som köpte fisk direkt från fiskare. Avgiften skulle i och för förenkling av uppbörden utgå — i stället för med öretal per kilogram fisk — i form av ett procentuellt tillägg å vederbörande inköpssumma, förslagsvis tillsvidare med 8 procent för västkustfisk och 5 procent för i Östersjön fångad annan saltvattensfisk än strömming. För strömmingen skulle, i avvaktan på resultatet av de fortsatta förhandlingarna med fiskareorganisationerna, avgiften utgå med hittillsvarande belopp av 1 öre per kilogram.

Genom beslut den 31 mars 1944 godkände Kungl. Maj:t de träffade överenskommelserna. Därjämte bemyndigade Kungl. Maj:t livsmedelskommissionen att dels jämväl i de avseenden, som icke kunde anses innefattade i överenskommelserna, efter samråd med priskontrollnämnden besluta i fråga om garantipriser och normalpriser å fisk i huvudsaklig överensstämmelse med de i kommissionens skrivelse angivna grunderna, dels besluta i fråga om uppbörden av regleringsavgifter samt handelsreglering av fisk i huvudsaklig överensstämmelse med i skrivelsen uppdragna riktlinjer. Slutligen lämnade Kungl. Maj:t utan erinran, att priskontrollnämnden på sätt föreslagits beslutade om tillfälligt upphävande av stoppriserna å färsk och frusen fisk.

I skrivelse den 31 mars 1944 har *statens livsmedelskommission* inkommit med redogörelse för dels de underskott, som uppkommit eller beräknades uppkomma å verksamheten för omhändertagande av överskottsfisk och dels fiskeclearingkassans ställning. Kommissionen har därvid utgått från att förlusterna i första hand skulle täckas av clearingkassans behållning och att vad som därutöver erfordrades skulle anvisas genom anslag å budgeten.

Vid skrivelsen finnes fogad en inom kommissionen upprättad tablå med tillhörande specifikationer, i vilken lämnats en översikt över dels de behållna tillgångarna i clearingkassan vid utgången av mars 1944 samt de tillgångar,

vilka beräknas komma att tillföras kassan genom försäljning av fisklager, som för kommissionens räkning lagts upp före sistnämnda tidpunkt, dels ock oreglerade skulder å clearingkassan, vilka den 31 mars 1944 voro kända eller beräknades komma att uppstå å fisk, som senast samma dag omhändertagits för kommissionens räkning eller enligt uppdrag av kommissionen.

En sammanställning av tablån med tillhörande specifikationer utvisar följande.

<i>Tillgångar.</i>	Kronor	Kronor
Fiskregleringsavgifter	3 883 852: 78	
Regleringsmedel för saltad sill	1 401 415: 86	
Nettovinst på livsmedelskommissionens fiskförsäljningar i huvudsak under tiden april— december 1942	<u>218 775: 19</u>	5 504 043: 83
Clearingavgifter m. m., att inbetalas av Sveriges sill- och fiskimportörförening u. p. a.		138 709: 30
Nettovinst på livsmedelskommissionens fiskförsäljningar före den 1 april 1942		420 404: 95
Debiterade, å reservationsanslaget till inköp av förnödenheter m. m. ännu icke bokförda likvider för leveranser av fisk ..		1 153 062: 38 ¹
Beräknade försäljningsvärden å den 31 mars 1944 kvarliggande lager av fisk		6 481 445: 99
Saldo		<u>6 456 921: 14</u>
	Kronor	20 154 587: 59

Kronor

Skulder.

Av reservationsanslaget till inköp av förnödenheter m. m. för inköp och saltning m. m. av fisk ianspråktagna, den 31 mars 1944 icke ersatta medel	19 669 587: 59
Diverse skulder (delvis beräknade)	485 000: 00
	<u>Kronor 20 154 587: 59</u>

Beträffande de olika posterna har livsmedelskommissionen anfört.

Det i sammanställningen upptagna vinstbeloppet å 420 404 kronor 95 öre har uppstått vid försäljning av fisköverskott, som kommissionen övertagit i samband med prisreglering å fisk före den 1 april 1942. Dessa medel innestå å anslaget för prisreglerande åtgärder på jordbrukets område. Då de uppkommit före tillkomsten av clearingkassan för fisk, ha de ansetts icke kunna indragas till kassan utan medgivande av Kungl. Maj:t. Enär medlen ifråga,

¹ Härl ingår ett belopp av 363 929 kronor 40 öre, utgörande det beräknade värdet av det fiskparti, som jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 28 januari 1944 ställts till förfogande för hjälpverksamhet bland nödlidande i Grekland.

enligt kommissionens uppfattning, uppenbarligen äro av sådan natur, att de böra tillföras clearingkassan för fisk, och behov därjämte för närvarande föreligger av betydande förstärkning av denna kassa, har kommissionen emellertid ansett lämpligt, att medlen, om Kungl. Maj:ts godkännande därtill erhålles, nu överföras till clearingkassan.

Under skulder ha upptagits anskaffningskostnaderna (kostnaderna för inköp och saltning eller frysning samt viss lagring) för av kommissionen inköpta fiskvaror, i den mån dessa kostnader alltjämt belasta anslaget för inköp av förnödenheter m. m. Bland tillgångarna ha å andra sidan upptagits medel, som influtit eller väntas inflyta för redan verkställd leverans av hit hörande fiskvaror — däribland leveranser till försvarsväsendet och för export till Grekland — men ännu icke återförts till nyssnämnda anslag, ävensom de beräknade försäljningsvärdena å fiskvaror, som kvarligga i lager den 31 mars 1944.

Försäljningsvärdet å de från 1943 års saltning kvarliggande lagren (till övervägande delen fisk i mindre storlek, annan än sill) har beräknats med utgångspunkt från att det nuvarande relativt gynnsamma försörjningsläget kommer att fortsätta och eventuellt ytterligare förbättras. Under sådana förhållanden torde en del av de nu kvarliggande lagren, därest export ej möjliggöres, ej kunna avsättas till högre priser än som motsvara produkternas fodervärde. I detta sammanhang må anmärkas, att stora partier av den salta fisken utgöras av å den svenska marknaden normalt icke förekommande sorteringar.

Av den sill, som under innevarande år saltats för kommissionens räkning, har den största sorteringen hittills kunnat säljas till anskaffningsvärdet och beräknas även — inom en nära framtid — komma att slutsäljas till samma värde. För avsättningen av den mindre sillen, som utgör den alldeles övervägande delen av de insaltade kvantiteterna, ha däremot i nuvarande läge stora svårigheter visat sig vara för handen. Försäljningsvärdet för de kvarliggande lagren av salt sill i den minsta storleken har därför måst nedsättas högst avsevärt under anskaffningskostnaden. Även för den medelstora sillen har det ansetts nödvändigt att i fortsättningen företaga en prisreduktion. Vid de verkställda värdenedskrivningarna har hänsyn särskilt tagits till att några garantipriser å färsk sill icke äro avsedda att tillämpas under tiden närmast efter utgången av mars 1944, och att den prisgaranti å sill, som kan komma att gälla under den närmast instundande sillfiskesäsongen, måste, särskilt i vad avser den mindre sillen, komma att bli betydligt lägre och mindre omfattande än den hittills tillämpade.

Under första kvartalet år 1944 nedsaltade eller infrusna partier av annan överskottsfisk än sill utgöras till ganska stor del av sorteringar, som äro relativt lätt säljbara inom landet. Nedskrivningen av dessa lager har därför i huvudsak skett med utgångspunkt allenast från den prisnedsättning på den färska råvaran, vilken måste bliva en följd av den från början av april beslutade sänkningen av vissa garantipriser på fisk.

I händelse av gynnsamma exportförhållanden eller en avsevärd försämring av det inhemska försörjningsläget under återstoden av året komma givetvis de nu befarade förlusterna å livsmedelskommissionens lager av sill och annan fisk till stor del att utebli. Å andra sidan är det icke heller uteslutet, att vid fortsatta svårigheter för exporten och en god livsmedelstillgång inom landet möjligheterna till avsättning av lagren till människoföda bli ännu mindre än vad som här beräknats.

Som resultat av de verkställda beräkningarna framkomma följande, ännu icke reglerade underskott å kommissionens ifrågavarande lager, nämligen:

å fisk av 1943 års saltning	8·57	miljoner kronor
» sill » 1944 » »	3·16	» »
» fisk, annan än sill, omhändertagen under år 1944 ..	0·30	» »

Summa 12·03 miljoner kronor

Det totala förlustbeloppet, 12 030 000 kronor, överstiger tillsammans med vissa, clearingkassan för fisk i övrigt åvilande skuldposter, de disponibla tillgångarna i clearingkassan med cirka 6 500 000 kronor. Bland kassans tillgångar har därvid inräknats nyss omförmälda, före den 1 april 1942 uppkomna vinstbelopp å 420 404 kronor 95 öre. För att nämnda skulder skulle kunna gäldas, måste alltså, anför kommissionen, motsvarande belopp tillföras clearingkassan. Då de fiskregleringsavgifter och övriga löpande inkomster, vilka under den närmaste framtiden kunde komma att inflyta till clearingkassan, med det för samma tid beslutade systemet för prisgaranti å fisk m. m. säkerligen komme att understiga de förlustrisker, som kassan samtidigt finge vidkännas, måste uppenbarligen de för ersättande av förlusterna å kassan erforderliga medlen anvisas i form av särskilt anslag.

Livsmedelskommissionen erinrar härefter om att de överenskommelser med fiskareorganisationerna, som gällde för tiden april—september 1944, innehölle statlig prisgaranti å fisk, därvid emellertid en maximering av den statliga förlustrisken förutsatts. För angivna tid avsåge sålunda kommissionen att till fullgörande av prisgarantien använda högst omkring 2 500 000 kronor. För återstoden av budgetåret 1944/45 (tiden oktober 1944—juni 1945), för vilken tid medelsbehovet nu även syntes böra preliminärt uppskattas, torde enligt kommissionens mening på motsvarande sätt böra beräknas en garantisumma å 3 750 000 kronor. Av nämnda båda garantibelopp, tillhopa 6 250 000 kronor, komme, med hänsyn bland annat till de fallande fiskpriser, varmed man i fortsättningen syntes böra räkna, kanske icke mera än 1 250 000 kronor att kunna täckas genom upptagande av fiskreglerings- och dylika avgifter. Genom försäljning av fisk, som övertoges under tiden april 1944—juni 1945, kunde tänkas inflyta ett belopp av omkring 2 500 000 kronor. Den sammanlagda nettoförlusten å ifrågavarande verksamhet under nyssnämnda tid kunde sålunda beräknas till likaledes cirka 2 500 000 kronor.

Tillhopa skulle sålunda enligt livsmedelskommissionens beräkningar för täckande av underskott, som uppkommit eller beräknades uppkomma vid kommissionens verksamhet för omhändertagande av inhemsk fisk m. m. under tiden till den 1 juli 1945, till clearingkassan för fisk behöva anvisas ett anslag å (6 500 000 + 2 500 000 =) 9 000 000 kronor.

Kommissionen meddelar slutligen, att kommissionen ansett sig kunna för viss tid reservera tillgångarna å clearingkassan för fisk helt för täckande av prisfallsförluster och för annan prisutjämning å inhemsk fisk. Kommissionen hade nämligen tagit hänsyn till att hos Sveriges sill- och fiskimportörförening u. p. a. för närvarande funnes ganska betydande belopp fonderade för

motsvarande ändamål i avseende å importerade fiskvaror. Denna fond, benämnd prisutjämningsfonden, hade uppkommit i huvudsak genom avsättningar i prisutjämnande syfte i samband med olika, av föreningen genomförda importaffärer. Behållningen å fonden uppginge den 31 mars 1944 till cirka 825 000 kronor. Ifrågavarande medel skulle enligt överenskommelse mellan livsmedelskommissionen och föreningen kvarstå hos föreningen tills vidare till den 1 juli 1945. Medlen hade av föreningen erkänts utgöra livsmedelskommissionens egendom och skulle av föreningen få disponeras endast efter kommissionens bestämmande. Medlen vore, såsom redan antytts, avsedda för täckande av prisfallsförluster och för annan prisutjämning i samband med import av fiskvaror.

Under åberopande av vad kommissionen sålunda anfört hemställer kommissionen, att Kungl. Maj:t ville *dels* medgiva, att förutnämnda, före den 1 april 1942 uppkomna vinstbelopp å 420 404 kronor 95 öre finge överföras till clearingkassan för fisk, *dels* till täckande av underskott å clearingkassan för fisk under tiden till den 1 juli 1945 anvisa ett anslag av 9 000 000 kronor, *dels* ock lämna utan erinran de anordningar, som kommissionen vidtagit med avseende å den hos Sveriges sill- och fiskimportörförening inestående s. k. prisutjämningsfonden.

I detta sammanhang torde jag få erinra om att Kungl. Maj:t genom beslut den 28 januari och den 21 april 1944 bemyndigat livsmedelskommissionen att såsom gåva till blandade Svensk-Schweiziska kommissionen för hjälpverksamhet bland nödlidande i Grekland av livsmedelskommissionens lager ställa till förfogande vissa livsmedelsförråd. Förstnämnda beslut avsåg 200 ton torrmjök och 1 200 ton saltad fisk. Genom sistnämnda beslut ställdes till förfogande omkring 150 ton sockrat äppelmos och omkring 2 200 ton saltad fisk.

I skrivelser den 7 mars och den 2 maj 1944 har livsmedelskommissionen hemställt, att ersättning måtte beredas kommissionen för *dels* de värden, som ifrågavarande livsmedelsförsändelser representerade, och *dels* kostnaderna för transport m. m. av livsmedelspartierna.

I två inom livsmedelskommissionen utarbetade, vid skrivelsen den 7 mars 1944 fogade promemorior har redogörelse lämnats för beräknad förlust och direkta utgifter i samband med exporten av förenämnda partier torrmjök och saltfisk. Av promemoriorna framgår bland annat följande.

Kommissionens förlust till följd av utebliven inkomst vid försäljningen av torrmjökspartiet inom landet har beräknats till 540 000 kronor, varjämte de direkta utgifterna för partiets iordningställande för export uppgått till 12 473 kronor 96 öre. Beträffande det utförda partiet salt fisk har kommissionens kostnad för fiskens anskaffning beräknats till 1 877 604 kronor och partiets värde vid försäljning i Sverige antagits utgöra 363 929 kronor 40 öre. Kommissionens direkta utgifter för saltfiskens iordningställande för export ha belöpt sig till 22 589 kronor 2 öre. Den uteblivna inkomsten och de kostnader, som för kommissionen uppstått i samband med exporten, ha sålunda beräknats uppgå till sammanlagt 938 992 kronor 38 öre.

I skrivelsen den 2 maj 1944, vid vilken jämväl finnas fogade två promemorior rörande värdet av den senaste livsmedelsförsändelsen till Grekland, har upplysts, att livsmedelskommissionens kostnader för äppelmosets anskaffning och beredning beräknats till 133 113 kronor 93 öre och att partiets värde vid försäljning i Sverige upptagits till 117 640 kronor 10 öre. Beträffande det utförda partiet saltfisk hade kommissionens kostnad för fiskens anskaffning uppgått till 3 276 049 kronor 15 öre och partiets värde vid försäljning inom landet antagits utgöra 589 971 kronor 60 öre. Kommissionens direkta utgifter för varornas iordningställande för export hade belöpt sig till 44 957 kronor 56 öre.

Den uteblivna inkomsten och de kostnader, som för livsmedelskommissionen uppstått i samband med ifrågavarande två livsmedelsförsändelser till Grekland, ha sålunda beräknats uppgå till sammanlagt i runt tal 1 700 000 kronor.

Det allvarliga försörjningsläget under år 1942 särskilt i vad avsåg tillgången å kött och fläsk ävensom bortfallet av tidigare import av sill från Norge och Island medförde, att tillgången på fisk icke på långt när motsvarade efterfrågan. I den då föreliggande situationen blev det ett angeläget intresse för myndigheterna att genom lämpliga åtgärder söka öka tillgången på fisk och samtidigt hålla fiskpriserna, som starkt stigit, inom en skälig nivå. Möjligheterna att nedbringa fiskpriserna utan att i samband därmed minska fiskets omfattning begränsades emellertid av de avsevärt stegrade priserna på fiskets förnödenheter. Vidare hade den särskilt för västkustens farvatten ökade minfaran och andra av krigssituationen förorsakade omständigheter medfört större risker än tidigare för fiskets utövare och kännbara inskränkningar i fiskarens förutvarande fångstområden. För att erhålla fiskarens medverkan till å ena sidan en sänkning av fiskpriserna och å andra sidan ett med hänsyn till försörjningslägets krav i möjligaste mån intensifierat fiske befanns det ofrånkomligt att garantera fiskarens avsaltnings av fångsterna till vissa priser. Då en ytterligare försämring av läget icke kunde anses utesluten ansågs det vidare önskvärt, att ett visst beredskapslager av fisk upplades vid lämplig tidpunkt.

*Departements-
chefen.*

Den överenskommelse mellan livsmedelskommissionen och priskontrollnämnden, å ena, samt fiskareorganisationerna, å andra sidan, som enligt vad förut nämnts av Kungl. Maj:ts godkändes den 6 mars 1942, innebar en justering av priserna å de i överenskommelsen berörda fiskslagen till i allmänhet genomsnittspriserna under år 1941. Jämfört med prisläget under de närmaste månaderna före regleringens införande innebar prissättningen ifråga om åtskilliga fiskslag betydande sänkningar. Framförallt gällde detta den under normala förhållanden billigare s. k. massfisken.

På våren 1943 inträdde en viss ljusning i försörjningsläget. Vid samma tid infördes därjämte osedvanligt rika fiskfångster, särskilt av torsk. Dessa omständigheter i förening medförde, att fångsterna i sin helhet icke kunde vinna avsaltnings å den normala marknaden, och livsmedelskommissionen blev nöd-

sakad att i enlighet med överenskommelsen med fiskareorganisationerna överlaga betydande partier fisk. Dessa beräknades emellertid då kunna under vintern 1943/44 avsättas till sådana priser, att några mera avsevärda förluster icke skulle behöva uppkomma å desamma.

Vid förhandlingar om nya överenskommelser med fiskarens organisationer rörande prisregleringen för tiden efter ingången av juli 1943 var utgångsläget med hänsyn till den förbättrade försörjningssituationen ett annat än vid de tidigare förhandlingarna i samma fråga.

En icke obetydlig sänkning av normalpriserna på fisk — vilka då alltjämt ansågos böra bibehållas i alla försäljningsled — kom också till stånd. Väst-kustfiskarens medverkan till denna reduktion kunde emellertid vinnas endast med bibehållande i rätt stor omfattning av det tidigare tillämpade garantisystemet. På grund av erfarenheterna från vintern 1942/43 med då rådande knapphet på fisk ävensom med hänsyn till svårigheten att överblicka den framtida försörjningssituationen fann sig Kungl. Maj:t efter förslag av livsmedelskommissionen böra godkänna ett bibehållande av det tillämpade garantisystemet. Överenskommelsen innebar emellertid icke blott, att garantipriserna på prisgaranterad fisk sänktes i samma mån som normalpriserna, utan även att tillämplighetsområdet för prisgarantien betydligt inskränktes. Sålunda bortföll prisgarantien för åtskilliga mindre viktiga fiskslag samt för mindre sorteringar av sill och av torskfisk.

Den sänkning av priserna på ett flertal fiskslag som sålunda skedde kunde på grund av det relativt goda försörjningsläget emellertid icke förhindra, att under den i överenskommelsen avsedda tiden vissa, delvis ganska betydande överskott av fisk, som icke kunnat placeras till konsumtion i färskt tillstånd, uppstode. Livsmedelskommissionen måste därför även under denna tid till följd av den lämnade avsättningsgarantien övertaga vissa partier fisk. På grund härav skedde i mitten av november månad 1943 en ytterligare inskränkning av antalet prisgaranterade fiskslag, varjämte de kvarvarande garantipriserna ånyo sänktes. Vidare lämnades, bland annat i vad avsåg den s. k. massfisken, prisbildningen fri vid försäljning från fiskare och från parti-handlare. Jämväl under tiden intill den 1 april 1944, då den nya överenskommelsen upphörde, hade livsmedelskommissionen på grund av osedvanligt rika fångster under februari och första hälften av mars 1944 måst övertaga icke obetydliga partier sill samt vissa mindre partier annan fisk.

Vid de förhandlingar, som under sistlidna mars månad fördes med fiskareorganisationerna, var det givetvis från myndigheternas sida ett angeläget önskemål, att den statliga fiskgarantien i fortsättningen ytterligare begränsades eller om möjligt helt avvecklades. Ett avskaffande av garantien visade sig emellertid icke möjligt att åstadkomma. Det framhölls från fiskarens sida bland annat, att på grund av att de med fiskets utövande förenade kostnaderna alltjämt lågo i stort sett på en onormalt hög nivå, ett borttagande av prisgarantien kunde komma att medföra, att fiskarena under sommarsäsongen tidvis icke erhöle täckning ens för de rörliga driftskostnaderna. Detta kunde

befaras få till följd, att en stor del av fiskeflottan komme att uppläggas. En dylik utveckling kunde icke anses önskvärd av bland annat försörjningspolitiska skäl. Det måste nämligen även i dåvarande försörjningsläge anses angeläget, att en i möjligaste mån jämn fisktillförsel kunde påräknas, varjämte man icke kunde helt bortse från möjligheten av en inträdande försämring i livsmedelssituationen.

Kungl. Maj:t godkände därför den 31 mars 1944 nya, intill den 1 oktober samma år gällande överenskommelser om statlig avsättningsgaranti för fisk. Dessa överenskommelser innebära emellertid en avsevärd inskränkning av garantiens omfattning såväl i vad avser fiskslag och fisksorteringar som garantipriserna. Vidare har det sammanlagda, för inköp av fisk avsedda beloppet enligt överenskommelsen med västkustfiskarena maximerats till 2 000 000 kronor. Den överenskommelse, som träffats med öresunds- och östersjöfiskarena, innefattar visserligen icke någon bestämmelse om den högsta garantisumma, som under avtalstiden får tagas i anspråk för inlösen av överskottsfisk, men livsmedelskommissionen kommer att noggrant följa förbrukningen av medel för ifrågavarande ändamål och har för avsikt att, därest åtgången skulle tendera att bliva större än vad som kan anses skäligt, med kort tids varsel säga upp prisgarantien. Möjlighet till sådan uppsägning har nämligen beretts kommissionen i överenskommelsen. För egen del har kommissionen räknat med en sammanlagd högsta garantisumma för öresunds- och östersjöfisket av omkring 500 000 kronor.

Vidare må här nämnas, att i anslutning till de träffade, nu gällande överenskommelserna prisbildningen å alla slag av färsk fisk med undantag av strömming lämnats fri i alla försäljningsled.

Såsom av den tidigare redogörelsen framgår ha de före den 1 april 1944 utgående, för prisutjämning avsedda särskilda regleringsavgifterna ansetts med vissa jämkningar i avseende å uppbördssystemet böra tills vidare bibehållas även efter den 31 mars 1944. Då prisbildningen å fisk numera med visst undantag lämnats fri, äro dessa avgifter ej längre behöfliga för utjämning av priserna på färsk fisk. Att desamma tills vidare bibehållits beror emellertid därpå, att en del av de förluster, som under tiden intill den 1 oktober 1944 möjligen kunna uppkomma genom övertagande från statens sida av fisk, ansetts böra täckas av inkomster i form av ifrågavarande regleringsavgifter. Frågan om dessa avgifters bibehållande i nuvarande läge är emellertid av sådan beskaffenhet, att den bör underställas riksdagens prövning.

Det sammanlagda inköpsvärdet av de fiskpartier, som av livsmedelskommissionen övertagits för saltning efter utgången av mars månad 1942, under vilken månad den med stöd av Kungl. Maj:ts beslut den 6 mars 1942 införda regleringen av handeln med fisk infördes, uppgår till omkring 26 600 000 kronor. Främst på grund av den allmänna förbättringen å livsmedelsområdet ha fisklagren icke kunnat avyttras i den omfattning som beräknats. Den intill den 1 april 1944 försålda fisken representerar sålunda ett inköpsvärde av omkring 10 500 000 kronor. Då ifrågavarande försäljningar

inbringat en sammanlagd köpeskilling av omkring 7 700 000 kronor, har sålunda å försåld fisk hittills uppstått en förlust av i runt tal 2 800 000 kronor. Härtill komma emellertid kostnaderna för de två fiskpartier å omkring 3 400 ton, som jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndiganden den 28 januari och 21 april 1944 ställts till förfogande för hjälpverksamhet bland nödlidande i Grekland. Dessa partier, som vid exporttillfället beräknades vid realisation inom landet ha ett sammanlagt värde av omkring 950 000 kronor, ha i inköp, däri inräknade kostnaderna för partiernas iordningställande för export, dragit en kostnad av i runt tal 5 220 000 kronor. De återstående fiskpartierna, som i inköp representera en sammanlagd kostnad av cirka 10 950 000 kronor, torde icke kunna i sin helhet avyttras utan betydande förluster. Utgående från det nuvarande, relativt gynnsamma försörjningsläget samt nu rådande fiskpriser kan saluvärdet å kommissionens kvarvarande lager av fisk, som inköpts före den 1 april 1944, uppskattas till omkring 5 900 000 kronor. Försäljningen av dessa lager kan i enlighet härmed beräknas medföra en sammanlagd ytterligare förlust av 5 050 000 kronor. Livsmedelskommissionen har emellertid framhållit, att i händelse av gynnsamma exportförhållanden eller en avsevärd försämring av det inhemska försörjningsläget under återstoden av året de befarade förlusterna å kommissionens fisklager till stor del komme att utebliva. Å andra sidan vore det icke uteslutet, att vid fortsatta svårigheter för exporten och en god livsmedelstillgång inom landet möjligheterna till avsättning av lagren till människoföda bleve mindre än vad kommissionen räknat med. Skulle tillfälle yppa sig att till nödlidande länder kunna sända ytterligare vissa livsmedelspartier, av vilka vårt land icke har behov, förutsätter jag, att det må ankomma på Kungl. Maj:t att därom fatta beslut.

Därest här gjorda beräkningar rörande värdet å de kvarvarande fisklagren visa sig riktiga, skulle med hänsynstagande till de partier fisk, som exporterats till Grekland, en nettoförlust å de efter den 31 mars 1942 men före den 1 april 1944 inköpta fiskpartierna uppgå till $(2\,800\,000 + 5\,220\,000 + 5\,050\,000 =)$ avrundat 13 100 000 kronor. Livsmedelskommissionen har emellertid räknat med att vissa förluster även kunna uppkomma på fisk, som kommissionen kan nödgas övertaga enligt de för tiden intill den 1 oktober 1944 gällande överenskommelserna med fiskareorganisationerna. Såsom förut nämnts har kommissionen förutsatt, att det sammanlagda garantibeloppet icke skulle för ifrågavarande tid överstiga 2 500 000 kronor. Mot detta belopp skulle svara dels under tiden inflytande regleringsavgifter, i runt tal 500 000 kronor, och dels saluvärdet, beräknat till omkring 1 000 000 kronor, å den fisk, som kunde komma att övertagas. Nettoförlusten för den gällande garantien skulle sålunda kunna beräknas till cirka 1 000 000 kronor. Tillhoppa med det förut angivna beloppet 13 100 000 kronor skulle sålunda för att bereda ersättning för förlusterna under tiden intill den 1 oktober 1944 erfordras ett belopp av 14 100 000 kronor.

Till täckande av denna brist har livsmedelskommissionen förutsatt, att tillgångarna i fiskclearingkassan i första hand skulle tagas i anspråk. Såsom

av den förut lämnade redogörelsen framgår innestod den 31 mars 1944 ett för ifrågakvarande ändamål tillgängligt belopp av (5 504 043:83 + 138 709:30 =) 5 642 753 kronor 13 öre, i huvudsak utgörande influtna regleringsavgifter. Vidare har kommissionen förutsatt, att ett belopp å 420 404 kronor 95 öre, som utgör nettovinst på av kommissionen före den 1 april 1942 gjorda fiskförsäljningar och som i anslutning till uttalande i proposition nr 238 år 1940 av kommissionen tillförts anslaget till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område, skall överföras till clearingkassan. Här angivna två belopp uppgå till i avrundat tal sammanlagt 6 050 000 kronor. Från beloppet avgå emellertid vissa clearingkassan åvilande skulder, av livsmedelskommissionen beräknade till 485 000 kronor. Nettobehållningen i kassan skulle med hänsynstagande härtill uppgå till i runt tal 5 550 000 kronor.

I likhet med livsmedelskommissionen anser jag, att förenämnda belopp å 420 404 kronor 95 öre bör tillföras clearingkassan och att kassans nettobehållning i första hand bör tagas i anspråk för att täcka underskottet på den statliga lagringen av fisk. Därest så sker skulle det anslag, som skulle behöva anvisas, nedgå till (14 100 000 — 5 550 000 =) 8 550 000 kronor.

Livsmedelskommissionen har utgått från att jämväl efter den 30 september 1944, då överenskommelserna med fiskareorganisationerna upphöra, det nu gällande garantisystemet i huvudsak skulle äga fortsatt giltighet under tiden fram till den 1 juli 1945. Statens nettoförlust under ifrågakvarande tid har kommissionen beräknat till omkring 1 500 000 kronor. För egen del är jag icke beredd att nu taga ställning till frågan om ett bibehållande av det statliga garantisystemet. Därest en försämring i livsmedelssituationen icke skulle inträffa under det kommande halvåret och svårigheter alltjämt skulle föreligga i fråga om avsättningen av livsmedelskommissionens fisklager, kunna skäl tala för att en avveckling sker av den nuvarande avsättningsgarantien. Det synes emellertid, därest riksdagen icke uttalar erinran däremot, få ankomma på Kungl. Maj:t att med hänsynstagande till förhållandena nästkommande höst besluta, huruvida staten i viss omfattning alltjämt skall garantera avsättning av de fiskpartier, som icke kunna avyttras i färskt tillstånd å den normala marknaden. Jag förutsätter därvid, att garantien med ledning av de erfarenheter, som vinnas under instundande sommar, utformas på sådant sätt, att statens eventuella förluster hållas inom snäva gränser. Vidare förutsätter jag, att vid avsättningsgaranti från statens sida s. k. fiskregleringsavgifter i likhet med vad hittills skett må få uttagas i syfte att en begränsning av den statliga förlustrisken må kunna ske. I den mån uppkommande kostnader icke kunna täckas av dessa avgifter, torde framställning senare få göras till riksdagen om anvisande av erforderligt täckningsanslag.

Livsmedelskommissionen har i förevarande sammanhang anmält, att hos Sveriges sill- och fiskimportörförening u. p. a. för närvarande funnes fonderat ett belopp av omkring 825 000 kronor. Detta belopp har i huvudsak uppkommit genom att föreningen i samband med sådan av livsmedelskommissionen licensierad import, som skett till låga priser, förbundit sig att till en särskild

fond, benämnd prisutjämningsfonden, avsätta de vinster utöver skälig handelsvinst, som uppstått vid försäljning av de importerade fiskpartierna. Fondens tillgångar tillhöra livsmedelskommissionen men skola enligt överenskommelse med föreningen tills vidare intill den 1 juli 1945 kvarstå hos föreningen, därvid förutsatts att medlen skola efter bestämmande av livsmedelskommissionen disponeras för att täcka prisfallsförluster och utjämna priserna i samband med import av fiskvaror. Jag har icke något att erinra mot att medlen disponeras på här angivet sätt. Därest medlen framdeles icke skulle behöva i sin helhet tagas i anspråk för prisutjämning, förutsätter jag emellertid, att återstoden tillföres det anslag, om vars äskande jag i det följande gör framställning.

Såsom förut nämnts har anslagsbehovet för att täcka underskottet å statliga fiskuppköp intill den 1 oktober 1944 beräknats till 8 550 000 kronor. I detta sammanhang torde medel jämväl böra anvisas för att ersätta de belopp, som de förutnämnda gåvopartierna till Grekland av torr mjölk och äppelmos representera. Inräknat kostnaderna för partiernas iordningställande för export m. m. uppgår ersättningsbeloppet till sammanlagt 685 587 kronor 89 öre. Anslaget synes i enlighet härmed böra anvisas med (8 550 000 + 685 587: 89 =) avrundat 9 250 000 kronor. Sammanfattningsvis kan här nämnas, att de livsmedel, som exporterats till Grekland, däri inräknade de i samband därmed uppkomna kostnaderna, dragit en sammanlagd inköpskostnad av i runt tal 5 900 000 kronor. Realisationsvärdet av försändelserna kan emellertid icke beräknas högre än till omkring 1 610 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels till Reglering av förluster å statlig fisklagring m. m. å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett reservationsanslag av . . . . . kronor 9 250 000;

dels ock medgiva, att i samband med statlig avsättningsgaranti å fisk s. k. fiskregleringsavgifter må utgå i huvudsaklig överensstämmelse med vad i det föregående anförts.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Carl D. Ossmark.

Bilaga 8.

Utgifter för statens kapitalfonder.

Avskrivning av nya kapitalinvesteringar.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:ts Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 maj 1944.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, SKÖLD, ERIKSSON, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler frågor om anslag till avskrivning av nya kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 och anför därvid följande.

Under den gångna delen av riksdagssessionen har i olika sammanhang, huvudsakligen i propositionerna nr 2 och 163, äskats anslag till investeringar å tilläggsstat II till löpande riksstat. Jämväl i annat sammanhang denna dag äskas vissa investeringsanslag. I enlighet med de principer som hittills tillämpats bör nu, då avskrivningsbehovet för de olika investeringarna kan överblickas, förslag om erforderliga avskrivningsanslag föreläggas riksdagen. Skulle nya avskrivningsbehov uppkomma eller ändring ske i de till grund för här beräknade avskrivningar liggande förhållandena förutsätter jag, att vederbörliga tillägg och jämkningar vidtagas av riksdagen.

Jag torde nu i korthet få redogöra för de olika fall, i vilka omedelbar avskrivning är påkallad beträffande investeringarna å tilläggsstaten.

Statens affärsverksfonder. Två anslag under telegrafverkets fond till utbyggnad av orienteringsnät för luftförsvarets telefontrafik m. m. samt till kompletteringar av det permanenta telefont nätet å sammanlagt 4 162 000 kronor torde böra helt avskrivas.

Luftfartsfonden. Ett anslag till radiofyrar för luftfarten torde i enlighet med hittills tillämpade avskrivningsgrunder böra helt avskrivas.

Statens allmänna fastighetsfond. Av de å tilläggsstat II äskade investeringsanslagen erfordrar ett anslag för inköp av tomt för nybyggnad för vägförvaltningen i Värmlands län m. m. icke någon avskriv-

ning. Anslagen till anordnande av tjänstebostad åt landsfiskalen i Tärna distrikt å 70 000 kronor, till om- och tillbyggnad av länsresidenset i Växjö å 230 000 kronor samt till hissanläggning inom länsresidenset i Vänersborg å 10 500 kronor böra avskrivas med 25 procent. Övriga anslag avse anstalts-, skol- och institutionsbyggnader och böra avskrivas med 50 procent så när som på ett anslag å 1 500 kronor till ändringsarbeten vid småskoleseminariet i Härnösand, vilket torde böra helt avskrivas på grund av investeringens ringa omfattning.

Försvarsväsendets fastighetsfond. För nu löpande budgetår beräknas avskrivningsbehovet för investeringar i försvarsväsendets fastighetsfond schablonmässigt till 50 procent av den totala investeringen i vederbörande delfond, med undantag för kostnader för dels markförvärv, vilka icke underkastats någon avskrivning, dels ock byggnader å Järvafältet samt för Göta pansarlivgarde och ammunitionsfabriken, vilka avskrivas med anlåtande av medel utom budgeten. För investeringar inom ramen av 1942 års försvarsbeslut, beträffande vilka anslagen från och med innevarande budgetår årligen uppföras med jämna kvotdelar av den återstående anslagssumman sedan från det för hela uppbyggnadsperioden beräknade anslagsbehovet avdragits för budgetåret 1942/43 anvisade investeringsanslag, ha jämväl avskrivningsanslagen numera kvoterats. För avskrivningsändamål anvisas sålunda under varje delfond för arbeten inom försvarsbeslutets ram ett kvotanslag under rubriken Vissa byggnadsarbeten m. m. samt för avskrivning av eventuella övriga investeringar ett anslag under rubriken Övriga arbeten.

Med tillämpning av dessa principer skola för avskrivning av investeringar på tilläggsstat II till löpande riksstat under rubriken Övriga arbeten uppföras ett anslag under envar av arméförvaltningens och marinförvaltningens delfonder å respektive 1 635 000 och 110 600 kronor.

Försvarets bostadsanskaffningsfond. I enlighet med de i proposition 1944:175 framlagda principerna bör en eventuell avskrivning av investeringar i denna fond anstå i avvaktan på att bättre utgångspunkter för bedömandet av avskrivningsbehovet vinnes.

Statens utlåningsfonder. I enlighet med de principer som förordades vid anmälan av huvudtiteln Avskrivning av nya kapitalinvesteringar i årets statsverksproposition bör ett anslag å 10 miljoner kronor till lånefonden för bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer avskrivas enligt hittills tillämpad procentsats eller 27,8 procent.

Fonden för låneunderstöd. Ett anslag å 2 miljoner kronor för tilläggs lån till viss bostadsbyggnadsverksamhet bör liksom tidigare anslag för ändamålet avskrivas med 29 procent eller 580 000 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till avskrivning av nya kapitalinvesteringar i härefter angivna fonder å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa följande *reservationsanslag*, nämligen:

Telegrafverkets fond:**Kommunikationsdepartementet:**

<i>Utbyggnad av orienteringsnät för luftförsvarets telefontrafik m. m. ....</i>	kronor	1 192 000
<i>Komplettering av det permanenta telefonnätet .....</i>	»	2 970 000

Luftfartsfonden:**Kommunikationsdepartementet:**

<i>Radiofyrrar för luftfarten .....</i>	kronor	200 000
---	--------	---------

Statens allmänna fastighetsfond:**Justitiedepartementet:**

<i>Ombyggnadsarbeten vid rannsakningshäktet i Kalmar .....</i>	kronor	7 500
--	--------	-------

Socialdepartementet:

<i>Anordnande av tjänstebostad åt landsfiskalen i Tärna distrikt .....</i>	kronor	17 500
--	--------	--------

Kommunikationsdepartementet:

<i>Om- och tillbyggnad av länsresidenset i Växjö .....</i>	kronor	57 500
<i>Hissanläggning inom länsresidenset i Vänersborg .....</i>	»	2 700

Ecklesiastikdepartementet:

<i>Ombyggnad av maskinhallen i institutionen för kemisk teknologi vid Chalmers tekniska högskola .....</i>	kronor	3 500
<i>Anordnande av skolkök vid småskoleseminariet i Växjö .....</i>	»	14 300
<i>Om- och tillbyggnadsarbeten vid småskoleseminariet i Skara .....</i>	»	98 000
<i>Ändringsarbeten vid småskoleseminariet i Härnösand .....</i>	»	1 500
<i>Ombyggnadsarbeten vid småskoleseminariet i Landskrona .....</i>	»	55 000

Jordbruksdepartementet:

<i>Byggnadsarbeten vid veterinärhögskolan .....</i>	kronor	106 000
---	--------	---------

Försvarsväsendets fastighetsfond:**Försvarsdepartementet:***Arméförvaltningens delfond:*

Övriga arbeten ..... kronor 1 635 000

Marinförvaltningens delfond:

Övriga arbeten ..... » 110 600

Statens utlåningsfonder:**Socialdepartementet:***Lånefonden för bostadsförsörjning för*

mindre bemedlade, barnrika familjer kronor 278 000

Fonden för låneunderstöd:**Socialdepartementet:***Tillägglån till viss bostadsbyggnads-*

verksamhet ..... kronor 580 000.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Rolf Arfwedson.

Bilaga 9.

Kapitalinvesteringar.

Försvarsdepartementet.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 maj 1944.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, SKÖLD, ERIKSSON, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Sköld, anmäler under försvarsdepartementets handläggning hörande ärenden angående kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 och anför därvid följande.

Försvarsväsendets fastighetsfond.

Arméförvaltningens delfond.

[1.] 10 g. Ytterligare medel till ordnande av förläggningen för försvarsväsendets radioanstalt. På förslag av Kungl. Maj:t (prop. 1941:305, 1942 års statsverksprop. och prop. 1943:222) har riksdagen (skriv. 1941:492, 1942:355 och 1943:335) till ordnande av förläggningen för försvarsväsendets radioanstalt i huvudsaklig överensstämmelse med ett av överbefälhavaren den 8 augusti 1941 framlagt förslag anvisat tillhoppa 3 161 000 kronor.

I skrivelse den 5 maj 1944 har *arméns fortifikationsförvaltning* hemställt om anvisande av ytterligare 524 000 kronor, varav 141 500 kronor angivits motsvara prisstegring under tiden från den 1 april 1942 och återstoden utgöra av oförutsedda omständigheter föranledda merkostnader för förläggningens ordnande. Sålunda erfordrades ytterligare 34 000 kronor för säkerställande av fullgod anslutning av elektrisk kraft till anstalten, 336 500 kronor för merkostnader å yttre vatten- och avloppsledningar och bombsäkra utrymmen samt slutligen 12 000 kronor för visst reservkraftaggregat.

Ärendet är av den natur, att en närmare redogörelse för detsamma icke torde böra lämnas till statsrådsprotokollet. Närmare upplysningar torde få inhämtas genom de handlingar, som i vederbörlig ordning komma att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

I detta sammanhang torde för riksdagen böra anmälas Kungl. Maj:ts beslut den 31 mars 1944, varigenom högst 3 000 kronor anvisats från det å förskottsstaten för försvarsväsendet uppförda förskottsanslaget till försvarsberedskapens stärkande i allmänhet (VII b) för utförande av värme- och ventilationsanordningar i en radioanstalten tillhörig byggnad.

Departementss-
chefen.

Det av arméns fortifikationsförvaltning i detta sammanhang äskade beloppet, 524 000 kronor, hänför sig delvis till oundviklig prisstegring å ifrågasvarande byggnadsarbeten. I övrigt sammanhänger medelsbehovet dels med vissa särskilda förhållanden, som föranlett en utökning i vissa delar av byggnadsprogrammet, dels ock med överskridanden på grund av bristande detaljplanering vid byggnadsprogrammets uppgörande. Emellertid anser jag mig böra tillstyrka, att medel beräknas i enlighet med fortifikationsförvaltningens förslag. Det erforderliga beloppet, 524 000 kronor, torde böra äskas av riksdagen i form av särskilt investeringsanslag å tilläggsstat till riksstaten för löpande budgetår. Såsom avseende fullföljande av ett äldre byggnadsföretag bör anslaget icke anses belasta femårsplanens kostnadsram.

För de på grund av Kungl. Maj:ts förenämnda beslut den 31 mars 1944 förskottsvis bestridda utgifterna torde täckning böra beredas genom särskild investering till motsvarande belopp. Medelsbehovet under anslaget uppgår härigenom till (524 000 + 3 000 =) 527 000 kronor.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Ytterligare medel till ordnande av förläggningen för försvarsväsendets radioanstalt å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett investeringsanslag av ..... kronor 527 000.

[2.] **10 h. Vissa kostnader för skolbyggnad för Signalregementet.** För uppförande av en skolbyggnad vid Signalregementet har förutvarande arméförvaltningens fortifikationsstyrelse disponerat dels ett å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 å kapitalbudgeten under fonden för förslag till statsverket för ändamålet uppfört reservationsanslag av 579 000 kronor dels ock, på grund av särskilt medgivande den 26 april 1940, 50 000 kronor av det i riksstaten för samma budgetår å kapitalbudgeten under fonden för förslag till statsverket uppförda reservationsanslaget till ordnande av Signalregementets förläggning å Lilla Frösunda. Enligt medgivande av Kungl. Maj:t den 3 juli 1942 ägde fortifikationsstyrelsen disponera nämnda anslag jämväl under budgetåret 1942/43. Vid budgetregleringen för budgetåret 1942/43 redovisades å sistnämnda anslag en besparing å 48 654 kronor 48 öre, vilken besparing reglerats inom riksgäldsfonden.

Under erinran härom har *arméns fortifikationsförvaltning* i skrivelse den 2 maj 1944 anfört, att samtliga de med uppförandet av skolbyggnaden och ordnandet av Signalregementets förläggning förenade kostnaderna, vilka uppgått till belopp, motsvarande till förfogande stående medel, likviderats före den 1 juli 1943 samt att beloppet om 48 654 kronor 48 öre av förbiseende icke rekvirerats från riksgäldskontoret. Någon besparing i egentlig mening hade alltså icke förelegat. Fortifikationsförvaltningen har, efter samråd med försvarets civilförvaltning, hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att anvisa nytt anslag för täckning av de icke ersatta kostnaderna för uppförande av ifrågavarande skolbyggnad.

För täckande av ifrågavarande kostnader torde särskilt anslag av 48 700 kronor bära äskas av riksdagen såsom kapitalinvestering i arméförvaltningens delfond av försvarsväsendets fastighetsfond. Beloppet, som hänför sig till ett äldre byggnadsföretag, bör icke inräknas i kostnadsramen för byggnader m. m. för armén för femårsperioden 1942/47. *Departements-
chefen.*

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa kostnader för skolbyggnad för Signalregementet*
å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa
ett investeringsanslag av ..... kronor 48 700.

Marinförvaltningens delfond.

[3.] **17 a. Fritidsbyggnad vid Gotlands kustartillerikår.** Efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1942: 187 anvisade riksdagen, under villkor att Bunge kommun kostnadsfritt till staten med äganderätt överläte för ändamålet erforderlig tomt, till Fritidsbyggnad vid Gotlands kustartillerikår å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 ett reservationsanslag av 210 000 kronor. Med hänsyn till rådande brist på materiel och arbetskraft har byggnaden emellertid ännu icke kommit till utförande.

I skrivelse den 19 november 1943 hemställde marinförvaltningen att, om en fritidsbyggnad i enlighet med 1942 års riksdags beslut icke då kunde komma till stånd, ett belopp av 60 000 kronor måtte ställas till förfogande av förskottsanslag för provisoriskt ordnande av fritidslokaler vid Fårösund genom uppförande av en barack. Ämbetsverket framhöll, att detta alternativ dock vore att betrakta som en yttersta nödfallsutväg. I anslutning till förslaget anförde marinchefen, som tillstyrkt att fritidslokal under alla förhållanden anlades i Fårösund, att en rymligare och mera tillfredsställande fritidslokal senare syntes bliva nödvändig. Landshövdingen i Gotlands län och biskopen i Visby stift, vilka beretts tillfälle taga del av marinförvaltningens förslag, framhöll, att detta icke skulle tillgodose behovet av fritidslokaler i Fårösund. Både ur försvars-, andlig beredskaps- och social synpunkt vore det av stor vikt, att den tidigare beslutade byggnaden snarast möjligt uppfördes.

Vid anmälan av årets statsverksproposition (kapitalbudgeten: bil. 2, s. 76) framhöll jag i denna fråga, att jag ville ansluta mig till sistnämnda syn-

punkter. Att nu för en icke obetydlig kostnad anordna provisoriska fritidslokaler, vilka aldrig kunde bliva helt lämpliga för sitt ändamål, syntes icke tillrådligt. Då det emellertid vore angeläget, att fritidsfrågorna i Fårösund snarast möjligt bringades till sin lösning, utgick jag från att den av 1942 års riksdag beslutade fritidsbyggnaden komme till utförande så snart tillgången på materiel och arbetskraft det medgäve.

Vad sålunda anförts har icke föranlett erinran från riksdagens sida.

Sedermera har *marinförvaltningen* i skrivelse den 29 april 1944 — med förmälan att kostnaderna för byggnadens uppförande med hänsyn till sedan år 1942 inträdd prisstegring numera beräknades till 240 000 kronor — hemställt, att sistnämnda belopp måtte ställas till ämbetsverkets förfogande för ändamålet.

*Departements-
chefen.*

Såsom jag i årets statsverksproposition framhöll är det angeläget, att fritidsfrågorna i Fårösund snarast möjligt bringas till sin lösning, och den beslutade fritidsbyggnaden bör därför komma till utförande, så snart tillgången på arbetskraft och material det medgiver. Med hänsyn till den sedan år 1942 inträdda prisstegringen beräknas emellertid det för ändamålet anvisade anslaget, 210 000 kronor, icke bliva tillräckligt, varför viss förstärkning av anslaget är erforderlig. Mot det av marinförvaltningen i sådant hänseende beräknade beloppet, 30 000 kronor, har jag icke funnit anledning till erinran. Jag förordar därför, att ett anslag av 30 000 kronor nu anvisas för mötande av beräknad prisstegring. Anslagsbeloppet bör, såsom hänförande sig till ett äldre byggnadsföretag, icke inräknas i den i 1942 års försvarsbeslut beräknade kostnadsramen för försvaret för femårsperioden 1942/47.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fritidsbyggnad vid Gotlands kustartillerikår* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett investeringsanslag av . . . . . kronor 30 000.

Försvarets bostadsanskaffningsfond.

[4.] **1. Anordnande av bostäder.** Vid anmälan av propositionen 1943: 287 angående uppförande av bostäder för försvarets personal m. m. framhöll jag, att det icke vore möjligt att uppskatta det medelsbehov, som för innevarande budgetår borde beräknas för tillgodoseende av den erforderliga bostadsbyggnadsverksamheten innan närmare undersökningar ägt rum på grundval av vissa i propositionen uppdraga riktlinjer. Jag förordade fördenskull, att Kungl. Maj:t skulle utverka riksdagens bemyndigande att, med anlitan av de i 1943 års statsverksproposition (kapitalbudgeten: bil. 2) under försvarsväsendets fastighetsfond för budgetåret 1943/44 äskade investeringsanslagen till vissa byggnadsarbeten m. m., inom vissa av riksdagen för de särskilda försvarsgrenarna fastställda belopp, ställa erforderliga medel till förfogande

för uppförande av bostäder enligt de av statsmakterna fastslagna riktlinjerna ävensom för anskaffande av för ändamålet erforderlig mark. Efter av Kungl. Maj:t i överensstämmelse härmed gjord hemställan lämnade riksdagen det begärda bemyndigandet, avseende för envar av försvarsgrenarna ett belopp av 3 miljoner kronor.

Vid anmälan av propositionen 1944:175 angående vissa byggnadsarbeten m. m. för försvaret föreslog jag (s. 209 ff), att från och med den 30 juni 1944 skulle inrättas en försvarets bostadsanskaffningsfond, å vilken skulle redovisas de fastigheter, som förvaltas av försvarets bostadsanskaffningsnämnd. Härvid förutsatte jag, att de kapitaltillgångar, som anskaffats med anlitan- de av nyssnämnda investeringsanslag och vore av beskaffenhet att skola redovisas å fonden, skulle överföras till denna och att sedermera särskilt anslag skulle äskas under den nya fonden för beredande av ersättning till försvars- väsendets fastighetsfond för de medel, som med stöd av sagda bemyndigande disponerats för uppförande av sådana bostäder.

I skrivelse den 25 april 1944 har *försvarets bostadsanskaffningsnämnd*, ef- ter samråd med riksräkenskapsverket, försvarets civilförvaltning, arméns for- tifikationsförvaltning, marinförvaltningen, flygförvaltningen och egnahems- styrelsen, föreslagit bland annat, att med frågan om redovisningen av vissa bostäder i Vitså skulle anstå i avvaktan på vidare utredning. Ytterligare har nämnden anfört följande.

I propositionen 1944:175 har föredragande departementschefen uttalat, att han icke funne spörsmålet om principerna för avskrivningen av fondens kapitaltillgångar så utrett, att han ansett sig kunna framlägga förslag i ämnet. Ehuru med alltså för närvarande icke kunde äskas för erforderliga omedel- bara avskrivningar, borde likväl redan nu tilläggsanslag äskas för bostads- anskaffningsfonden för täckande av belopp, som Kungl. Maj:t under budget- året ställt till nämndens förfogande från investeringsanslag under fastighets- fonden. Frånsett de för byggnadsföretaget i Vitså anvisade medlen, 140 000 kronor, hade Kungl. Maj:t hittills ställt (577 500 + 1 673 000 + 159 000 + 835 000 =) 3 244 500 kronor till nämndens förfogande. Därjämte hade nämnden i skrivelse den 18 april 1944 hemställt om bemyndigande att uppföra bostäder i Ljungbyhed med anlitan- de av investeringsanslaget för flygförvalt- ningens delfond av fastighetsfonden intill ett belopp av 346 000 kronor. Nämnden avsåge, att före budgetårets utgång hemställa, att Kungl. Maj:t måtte ställa medel till förfogande för ytterligare ett antal byggnadsföretag. Sålunda avsåge nämnden att inom de närmaste dagarna föreslå, att bostads- hus skulle uppföras i Kiruna för en kostnad av 1 270 000 kronor och å Mal- men för en kostnad av 395 000 kronor. Det erforderliga investeringsanslaget för bostadsanskaffningsfonden uppginge alltså till sammanlagt 5 255 500 kronor under förutsättning, att Kungl. Maj:t ställde sålunda beräknade medel till förfogande för sistnämnda tre byggnadsföretag. Ytterligare syntes två eller tre byggnadsobjekt möjligen komma att underställas Kungl. Maj:t un- der innevarande budgetår; några kostnadsberäkningar för dessa kunde emel- lertid ej nu framläggas. Till frågan om beviljande av tilläggsanslag för bo- stadsanskaffningsfonden för dessa företag finge nämnden återkomma i sina anslagsäskanden för budgetåret 1945/46.

Departement-
chefen.

Då jag vid anmälan av propositionen 1944: 175 förordade inrättandet från och med den 30 juni 1944 av försvarets bostadsanskaffningsfond, skedde detta trots att spörsmålet om principerna för avskrivningen av fondens kapitaltillgångar icke syntes mig så utrett, att jag då kunde framlägga förslag i ämnet. Jag förutsatte, att denna fråga finge upptagas till behandling, lämpligen i samband med att anslag äskades under den föreslagna fonden å tilläggsstat till riksstaten till ersättning för de medel, som med riksdagens bemyndigande tagits i anspråk av de för budgetåret 1943/44 under respektive arméförvaltningens, marinförvaltningens och flygförvaltningens delfonder av försvarsväsendets fastighetsfond anvisade investeringsanslagen. I förevarande framställning har försvarets bostadsanskaffningsnämnd hemställt, att — oaktat avskrivningsfrågan icke nu kunde definitivt lösas — anslag måtte äskas under bostadsanskaffningsfonden för täckande av de belopp, som Kungl. Maj:t under löpande budgetår ställt till nämndens förfogande från nyssnämnda investeringsanslag.

Ehuru jag skulle ha föredragit, att förevarande anslagsfråga kunnat bedömas i sitt samband med frågan om principerna för avskrivning av bostadsanskaffningsfondens kapitaltillgångar, vill jag icke motsätta mig att redan för innevarande budgetår investeringsanslag anvisas för täckande av de medel, som under budgetåret för bostadsanskaffning i nämndens regi förskotterats från de under försvarsväsendets fastighetsfond uppförda investeringsanslagen. Härigenom möjliggöres, att de till nämndens förfogande från nyssnämnda investeringsanslag ställda medlen eller de härför anskaffade kapitaltillgångarna kunna i samband med inrättandet per den 30 juni 1944 av den nya fonden upptagas till redovisning å denna. En dylik anordning innebär ur budgettekniska synpunkter vissa fördelar.

Enligt de principer, som legat till grund för förslaget om inrättandet av försvarets bostadsanskaffningsfond, böra å denna redovisas av bostadsanskaffningsnämnden förvaltade personalbostäder, vilka icke ha karaktär av tjänstebostäder i egentlig mening, d. v. s. icke äro förenade med bostadstvång. I överensstämmelse härmed bör — såsom också nämnden förutsatt — överföring till den nya fonden icke ifrågakomma av bostadsbyggnaderna i Vitså, beträffande vilka oklarhet ännu råder, om bostadstvång bör föreskrivas. För de medel, vilka ställts till förfogande för detta ändamål, bör således ersättningsanslag icke nu äskas.

Såsom framgår av nämndens skrivelse har Kungl. Maj:t hittills från de under fastighetsfonden anvisade investeringsanslagen ställt till nämndens förfogande sammanlagt 3 384 500 kronor, varav för bebyggelsen i Vitså 140 000 kronor. Härutöver kunna under innevarande budgetår komma att ställas till förfogande ytterligare 346 000 kronor för bostäder i Ljungbyhed och 1 270 000 kronor för bostäder i Kiruna på grund av framställningar, vilka för närvarande äro beroende på Kungl. Maj:ts prövning, samt 395 000 kronor för bostadsbyggnader å Malmen, varom framställning dock ännu icke inkommit till försvarsdepartementet. Försiktigtvis torde vid anslagsberäk-

ningarna hänsyn böra tagas jämväl till sistnämnda tre belopp. I den mån berörda investeringsanslag skulle behöva ytterligare anlitas torde spørgsmålet om anvisande av anslag till ersättning härför få upptagas i samband med äskande av anslag å tilläggsstat till riksstaten för nästkommande budgetår. Frånsett bostäderna i Vitså skulle alltså nu erfordras täckningsanslag till ett belopp av (3 384 500 — 140 000 + 346 000 + 1 270 000 + 395 000 =) i avrundat tal 5 260 000 kronor.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anordnande av bostäder å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44* anvisa ett investeringsanslag av ..... kronor 5 260 000.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Sven Berglund.

Bilaga 10.

Kapitalinvesteringar.

Kommunikationsdepartementet.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 maj 1944.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, SKÖLD, ERIKSSON, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD.

Chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Andersson, anmäler härefter under kommunikationsdepartementet hörande ärenden angående kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 samt anför därvid följande.

Statens affärsverksfonder.

B. Telegrafverket.

[1.] **21. Komplettering av det permanenta telefonnätet.** I två särskilda skrivelser den 17 april 1944 har *telegrafstyrelsen*, efter framställning av chefen för försvarsstaben, på anförda skäl hemställt om anslag om tillhoppa 2 970 000 kronor för anordnande av vissa kompletteringar av det permanenta telefonnätet.

Över framställningarna har *statens industrikommission* den 28 april 1944 avgivit särskilda utlåtanden.

Med hänsyn till innehållet i framställningarna torde någon närmare redogörelse för dem icke böra lämnas till statsrådsprotokollet, utan riksdagens vederbörande utskott torde därom böra erhålla erforderliga upplysningar genom handlingarna, vilka komma att tillhandahållas utskottet.

Departements-
chefen.

På grund av betydelsen ur försvarsberedskapssynpunkt av de anläggningar, om vilka här är fråga, anser jag mig böra tillstyrka, att medel för desamma äskas av riksdagen för innevarande budgetår. Behovet av anläggningarna har åtminstone delvis icke tidigare kunnat förutses.

Telegrafstyrelsen har förutsatt, att de medel, som för ifrågavarande ändamål investeras i telegrafverkets fond, skulle i sin helhet avskrivas. Denna fråga upptages i annat sammanhang av chefen för finansdepartementet.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Komplettering av det permanenta telefonnätet* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett investeringsanslag av ..... kronor 2 970 000.

Statens allmänna fastighetsfond.

[2.] **6. Om- och tillbyggnad av länsresidenset i Växjö.** Efter därom av Kungl. Maj:t i propositionen nr 104 till 1943 års riksdag framlagt förslag anvisade riksdagen till om- och tillbyggnad av länsresidenset i Växjö ett investeringsanslag av 220 000 kronor.

Samtidigt anvisade riksdagen efter förslag i propositionen 1943:105 till posthusbyggnad i Växjö ett investeringsanslag av 610 000 kronor. I sistnämnda byggnad beräknades kunna inrymmas lokaler för — förutom postkontor — länsarkitektkontoret, vägförvaltningen, landsfogden samt fattigvårds- och barnavårdskonsulenten i Kronobergs län. Om- och tillbyggnaden av residenset avsåg att bereda utrymme för vissa delar av länsstyrelsen, främst för landskontoret.

Beträffande den närmare utformningen av förslaget till om- och tillbyggnad av residenset torde jag få hänvisa till propositionen nr 104.

Genom beslut den 7 maj 1943 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att i samarbete med länsstyrelsen i Kronobergs län låta verkställa om- och tillbyggnaden av residenset i huvudsak i enlighet med det förslag, som förordats i propositionen nr 104. De beslutade byggnadsarbetena hava i dagarna påbörjats.

I skrivelse den 2 maj 1944 har nu *bygggnadsstyrelsen*, under framhållande att en utökning av det beslutade byggnadsprogrammet syntes oundgängligen nödvändig, hemställt om anvisande av ytterligare 230 000 kronor för om- och tillbyggnaden av länsresidenset i Växjö.

Byggnadsstyrelsen anför i sin skrivelse i huvudsak följande.

I skrivelse till byggnadsstyrelsen den 26 april 1944 har länsstyrelsen i Kronobergs län anfört, att länsstyrelsens vid tiden för ritningarnas utarbetande aktuella lokalbehov kunnat tillgodoses genom de beslutade om- och tillbyggnadsarbetena men att numera ytterligare lokalutrymme krävdes på grund av den nya taxeringsorganisationen, som trätt i kraft innevarande år. För närvarande vore länsstyrelsens taxeringsavdelning inrymd i förhyrda lo-

kaler å skilda ställen i staden, vilket vore till stort men för taxeringsarbetet. Det vore därför synnerligen angeläget, att lokaler med det snaraste kunde beredas taxeringsavdelningen inom residenset. Erforderliga lokaler för avdelningen kunde enligt av länsarkitekten verkställd utredning beredas genom inredning av residensets norra flygel. Vid civilförsvarsorganisationens införande med länsstyrelsen, vilket förväntades ske redan under 1944, uppstode behov även för landskansliet av nya tjänsterum. För tillgodoseende av dessa utrymmesbehov har länsstyrelsen föreslagit, att den östra flygeln påbygges i nivå med landshövdingens boställsvåning. Härigenom skulle inom residensbyggnaden kunna beredas tjänstelokaler även för länsarkitekten, landsfogden samt fattigvårds- och barnavårdskonsulenten, varjämte en vaktmästarbostad skulle kunna inredas därstädes.

I likhet med länsstyrelsen finner byggnadsstyrelsen den lämpligaste lösningen av länsstyrelsens lokalfråga vara, att, i huvudsak på sätt av styrelsens skrivelse bilagda 5 ritningar framgår, den norra flygeln inredes samt att östra flygeln utföres i två våningar. För ernående av en tillfredsställande arkitektonisk utformning anser styrelsen därvid nödvändigt, att den befintliga till två våningar uppförda delen av östra flygeln sänkes till samma taklithöjd som den påbyggda delen, vilken med användande av ekonomiska våningshöjder blir väsentligt lägre.

Det är givetvis ekonomiskt fördelaktigt, att den nu föreslagna utökningen av byggnadsprogrammet kan genomföras samtidigt med de övriga, nyss påbörjade arbetena.

Den kostnadsökning, som den nu föreslagna om- och påbyggnaden betingar, kan beräknas till 230 000 kronor, varav kostnaden för ombyggnad av norra flygeln utgör 130 000 kronor och påbyggnaden av östra flygeln 100 000 kronor.

Enligt den plan för beredande av ökade lokaler för länsstyrelsen i Kronobergs län, som år 1943 godkändes och vars genomförande nyligen påbörjats, skulle den norra, oinredda flygeln till residenset utgöra reserv för att möta framtida ytterligare lokalbehov. Sådana ytterligare behov hava redan framträtt. Nämnade flygel förslår emellertid icke ensam för att bereda utrymme för den beslutade utvidgade taxeringsorganisationen eller för den föreslagna civilförsvarsorganisationen. För att tillgodose båda dessa nytillkomna lokalbehov torde erfordras jämväl att den östra flygeln, som för närvarande endast till en mindre del är uppförd i två våningar, i hela sin längd påbygges till denna våningshöjd. I samband härmed bör av arkitektoniska skäl den befintliga tvåvåningsdelen sänkas till samma taklithöjd, som den nya påbyggnaden skulle erhålla.

Om en sådan utvidgning av byggnadsplanen kommer till stånd, skulle utrymme inom residensbyggnaden kunna beredas även för vissa länsstyrelsen närstående institutioner, nämligen länsarkitektkontoret, landsfogden samt fattigvårds- och barnavårdskonsulenten, varjämte en vaktmästarbostad skulle kunna inredas.

Ehuru behovet av utökade lokaler för länsstyrelsen synes mig uppenbart, har jag icke kunnat undgå att hysa tvekan om lämpligheten av att vid denna sena tidpunkt under riksdagen föreslå anvisande av medel för ytterligare om- och tillbyggnadsarbeten. Med hänsyn till de givna fördelar, som

måste anses ligga däri, att ifrågakommande arbeten å residenset komma till utförande i ett sammanhang, har jag emellertid ansett mig böra föreslå, att erforderligt tilläggsanslag redan nu anvisas.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Om- och tillbyggnad av länsresidenset i Växjö* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett investeringsanslag av ..... kronor 230 000.

Fonden för förlag till statsverket.

[3.] **3. Förlag för väg- och vattenbyggnadsväsendets förrådsfond.** Under åberopande av vad jag tidigare denna dag anfört under rubriken Täckning av planeringskostnader m. m. (Bilaga 3) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förlag för väg- och vattenbyggnadsväsendets förrådsfond* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett investeringsanslag av ..... kronor 600 000.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Sigurd Lang.

Bilaga 11.

Kapitalinvesteringar.

Finansdepartementet.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 maj 1944.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, SKÖLD, ERIKSSON, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler härefter under finansdepartementets handläggning hörande ärende angående kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 samt anför därvid följande.

Fonden för förlag till statsverket.

[1.] **4 d. Bidrag till internationellt återuppbyggnadsarbete.** Med hänvisning till vad jag denna dag anför vid anmälan av frågan om anslag till internationellt återuppbyggnadsarbete (Bilaga 4) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till internationellt återuppbyggnadsarbete* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett investeringsanslag av ..... kronor 180 000 000.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Rolf Arfwedson.

Bilaga 12.

Kapitalinvesteringar.

Handelsdepartementet.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 maj 1944.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, SKÖLD, ERIKSSON, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Eriksson, anmäler härefter under handelsdepartementets handläggning hörande ärende angående kapitalinvestering å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 samt anför därvid följande.

Fonden för förlag till statsverket.

[1.] **5 a. Förlag för krigsskadeersättningar m. m.** Genom en den 15 oktober 1943 dagtecknad proposition, nr 361, föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att antaga ett vid propositionen fogat förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 21 juni 1940 (nr 540) om krigsskadeersättning. Förslaget innebar — förutom ändrad lydelse av vissa paragrafer i nämnda lag — en utvidgning av lagen till att omfatta jämväl sådana krigsskador, som uppkomma medan vårt land är neutralt. Enligt vad som framgår av propositionen förutsattes det, att erforderliga medel till gäldande av ersättningar för krigsskador under neutralitetstid jämte administrationskostnader för den myndighet — statens krigsskadenämnd — som skulle hava att handlägga uppkommande frågor om dylik ersättning, skulle förskottas av staten med anlitanande tillsvidare av det å förskottsstaten för försvarsväsendet under fonden för förlag till statsverket uppförda förslagsanslaget till försvarsberedskapens stärkande i allmänhet. Kungl. Maj:t skulle enligt lagförslaget äga att förordna, huruvida och vid vilken tidpunkt utdebitering av bidrag eller avgifter skulle ske till täckande av för angivna ändamål utgivna statsmedel.

I skrivelse den 27 november 1943, nr 504, anmälde sedermera riksdagen

— under hänvisning till vad andra lagutskottet i ärendet anfört i sitt utlåtande nr 67, som av riksdagen godkänts — att riksdagen bifallit propositionen.

Genom beslut den 3 december 1943 har Kungl. Maj:t dels, i överensstämmelse med riksdagens beslut, utfärdat lag angående ändring i vissa delar av lagen den 21 juni 1940 (nr 540) om krigsskadeersättning, dels utfärdat instruktion för statens krigsskadenämnd, vilken enligt instruktionen består av fem av Kungl. Maj:t förordnade ledamöter jämte fem suppleanter för dem, dels ock meddelat bestämmelser angående ersättning till nämndens ordförande och ledamöter.

Genom beslut den 4 februari 1944 hemställde Kungl. Maj:t till fullmäktige i riksgäldskontoret att med anlitande av det å förskottsstaten för försvarsväsendet under fonden för förslag till statsverket uppförda förslagsanslaget till försvarsväsendets stärkande i allmänhet, efter rekvisition av statens krigsskadenämnd, ställa erforderliga medel till nämndens förfogande för gäldande av *dels* ersättningar till nämndens ledamöter och suppleanter efter nyss angivna grunder, *dels* kostnader för nämndens verksamhet i övrigt i enlighet med de föreskrifter, som vore eller framdeles kunde varda meddelade, *dels* ock av nämnden fastställda krigsskadeersättningar.

En inom statens krigsskadenämnd upprättad tablå över faktiska utgifter för nämndens verksamhet under tiden den 7 december 1943—den 24 april 1944 samt över beräknade utgifter från och med sistnämnda dag intill utgången av innevarande budgetår har följande utseende:

	Faktiska utgifter 7/12 1943— 31/4 1944	Beräknade utgifter 25/4—30/6 1944
1. Ersättning för krigsskador	455 881·96	75 000—
2. Skaderegleringskostnader	4 515·30	800—
3. Arvoden till ledamöter och suppleanter	2 722·10	2 000—
4. Arvoden till nämndens personal	2 092·27	900—
5. Övriga utgifter	901·22	700—
Summa	466 112·85	79 400—

Sammanlagda kostnaderna för ifrågavarande ändamål under innevarande budgetår hava således av statens krigsskadenämnd beräknats till i runt tal 550 000 kronor. Nämnden har emellertid härvid framhållit, att de bombskador, som vållades av bombfällningen över Lund från främmande flygplan den 18 november 1943, hittills dominerat de av nämnden fastställda ersättningsbeloppen. Vederbörande främmande makt hade förklarat sig beredd att gottgöra dessa skador. Därest denna utfästelse till fullo infriades, torde enligt nämndens mening ett belopp av omkring 450 000 kronor böra avräknas å ersättningsbeloppen under innevarande budgetår.

Till täckande av de från förenämnda förskottsanslag för ändamålet utbetalade medlen bör ett anslag upptagas å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44. Det är ännu för tidigt att bedöma, huruvida ifrågasvarande ersättningar skola utdebiteras på enskilda eller slutligt bäras av statsverket. Anslaget torde därför böra upptagas till nyssnämnda belopp, 550 000 kronor. Det kan lämpligen benämnas Förlag för krigsskadeersättningar m. m. Vad som till ersättning av verkställda utbetalningar må komma att inflyta från främmande makt torde böra tagas till uppbörd på det nu äskade riksstatsanslaget. Under nästa budgetår för ändamålet eventuellt uppkommande kostnader torde, i likhet med vad som för innevarande budgetår varit fallet, få utgå av vederbörligt förskottsanslag.

Med stöd av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förlag för krigsskadeersättningar m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett investeringsanslag av ..... kronor 550 000.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Ake Hartvig.

Bihang.

Förteckning.

över av Kungl. Maj:t hos riksdagen år 1944 äskade eller, i förekommande fall, av riksdagen anvisade anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 utöver de i propositionerna nr 2 och 163 upptagna anslagen.

Driftbudgeten.

A. Egentliga statsutgifter.

IV. Försvarsdepartementet.

		Kronor	
Arméförvaltningen:			
B:	2 a	Anskaffning av inventarier m. m. till ämbetsbyggnad å Ladugårdsgårde, <i>reservationsanslag</i>	150 000
Försvarsstaben:			
C:	5 b	Täckning av vissa engångsutgifter för försvarsstaben, <i>reservationsanslag</i>	1 141 000
Sjukvård:			
C:	15 c	Utrustning för sjukhuståg, <i>reservationsanslag</i>	1 040 000
C:	15 d	Täckning av vissa engångsutgifter för anskaffning av sjukvårdsmateriel m. m., <i>reservationsanslag</i>	600 000
Intendenturmateriel m. m.:			
C:	26 a	Täckning av vissa engångsutgifter för anskaffning av intendenturmateriel m. m., <i>reservationsanslag</i>	11 532 000
Tygmateriel m. m.:			
C:	38 c	Ytterligare anskaffning av ammunition m. m., <i>reservationsanslag</i>	66 950 000
C:	40 a	Anskaffning av viss utrustning för motorfordon, <i>reservationsanslag</i>	2 250 000
C:	43 e	Täckning av vissa engångsutgifter för tygmateriel m. m., <i>reservationsanslag</i>	50 783 300
Fortifikatoriska anläggningar:			
C:	48 b	Förvärv av viss fastighet för befästningsändamål, <i>reservationsanslag</i>	22 500
C:	48 c	Täckning av vissa engångsutgifter för fortifikatoriska anordningar m. m., <i>reservationsanslag</i>	7 746 000
Sjukvård:			
C:	67 b	Engångsanskaffning av sjukvårdsmateriel, <i>reservationsanslag</i>	33 000
Undervisning och övningar:			
C:	81	Undervisningsmateriel m. m., <i>reservationsanslag</i>	20 000

		Kronor
Flytande materiel, artillerimateriel m. m.:		
C: 92 a	Anskaffning av viss utrustning för motorfordon, <i>reservationsanslag</i>	210 000
C: 93	Anskaffning av artilleri- och annan teknisk materiel, <i>reservationsanslag</i>	76 000
Flygmateriel m. m.:		
C: 128 a	Anskaffning av viss utrustning för motorfordon, <i>reservationsanslag</i>	390 000
C: 134	Anskaffning av fatskölningsapparater, <i>reservationsanslag</i>	65 000
E: a	Täckning av vissa löpande försvarsutgifter, <i>förslagsanslag</i>	1 000 000 000
E: 10 a	Täckning av planeringskostnader, <i>reservationsanslag</i> ..	1 022 000
		1 144 030 800

V. Socialdepartementet.

Bekämpande av arbetslösheten:		
B: 16 b	Kostnader för överflyttning av arbetskraft, <i>reservationsanslag</i>	22 600 000
Yrkesinspektionen:		
B: 32 a	Avlöning m. m. till viss personal för inspektion inom skogsbruket, <i>förslagsanslag</i>	10 000
Medicinalstyrelsen:		
C: 3 a	Krigssjukvård å civila sjukhus, <i>förslagsanslag</i>	3 500 000
E: 16 a	Anordnande av viss polisbevakning m. m., <i>förslagsanslag</i>	9 000 000
Civilt luftskydd:		
F: 12 f	Avlöning till viss personal tillhörande det allmänna luftskyddet m. m., <i>förslagsanslag</i>	500 000
F: 12 g	Viss beredskap i fråga om avregistrerade motorfordon	10 000
G: 8 e	Vissa kostnader för utlänningsförläggningar och utlänningskontroll m. m., <i>förslagsanslag</i>	1 500 000
G: 8 f	Anordnande av barackläger m. m.	273 100
		37 393 100

VI. Kommunikationsdepartementet.

E: 16 a	Täckning av planeringskostnader, <i>reservationsanslag</i> ..	2 000 000
---------	---	------------------

VII. Finansdepartementet.

E: 7 a	Bidrag till internationellt återuppbyggnadsarbete, <i>reservationsanslag</i>	20 000 000
--------	--	-------------------

IX. Jordbruksdepartementet.

G: 26 a	Kostnader i samband med sockerregleringen, <i>reservationsanslag</i>	25 000 000
G: 31 a	Prisclearing för fodermedel m. m., <i>reservationsanslag</i> ..	42 000 000
N: 7 a	Täckning av planeringskostnader, <i>reservationsanslag</i> ..	750 000
		67 750 000

		Kronor	
<i>X. Handelsdepartementet.</i>			
F:	8 a	Täckning av planeringskostnader, <i>reservationsanslag</i> ...	80 000
<i>XI. Folkhushållningsdepartementet.</i>			
C:	4	Undanförsel av vissa varuförråd, <i>reservationsanslag</i>	183 500
C:	5	Reglering av förluster å statlig fisklagring m. m., <i>reservationsanslag</i>	9 250 000
			9 433 500
Säger för egentliga statsutgifter			1 280 687 400

B. Utgifter för statens kapitalfonder.

III. Avskrivning av nya kapitalinvesteringar.

A. Statens affärsverksfonder.

K o m m u n i k a t i o n s d e p a r t e m e n t e t :			
2 a	2	Utbyggnad av orienteringsnät för luftförsvarets telefontrafik m. m. (I: B: 20), <i>reservationsanslag</i>	1 192 000
2 b		Komplettering av det permanenta telefonnätet (I: B: 21), <i>reservationsanslag</i>	2 970 000
			4 162 000

B. Luftfartsfonden.

K o m m u n i k a t i o n s d e p a r t e m e n t e t :			
2	2	Radiofyrrar för luftfarten (II: 3), <i>reservationsanslag</i> ..	200 000

C. Statens allmänna fastighetsfond.

J u s t i t i e d e p a r t e m e n t e t :			
1 b	1 b	Ombyggnadsarbeten vid rannsakningshäktet i Kalmar (III: 1 b), <i>reservationsanslag</i>	7 500
S o c i a l d e p a r t e m e n t e t :			
3 a	3 a	Anordnande av tjänstebostad åt landsfiskalen i Tärna distrikt (III: 3 a), <i>reservationsanslag</i>	17 500
K o m m u n i k a t i o n s d e p a r t e m e n t e t :			
6	6	Om- och tillbyggnad av länsresidenset i Växjö (III: 6), <i>reservationsanslag</i>	57 500
8 b	8 b	Hissanläggning inom länsresidenset i Vänersborg (III: 8 b), <i>reservationsanslag</i>	2 700
E c k l e s i a s t i k d e p a r t e m e n t e t :			
20	20	Ombyggnad av maskinhallen i institutionen för kemisk teknologi vid Chalmers tekniska högskola (III: 21), <i>reservationsanslag</i>	3 500
21 a	21 a	Anordnande av skolkök vid småskoleseminariet i Växjö (III: 22 a), <i>reservationsanslag</i>	14 300
21 b	21 b	Om- och tillbyggnadsarbeten vid småskoleseminariet i Skara (III: 22 b), <i>reservationsanslag</i>	98 000

		Kronor
21 c	Ändringsarbeten vid småskoleseminariet i Härnösand (III: 22 c), <i>reservationsanslag</i>	1 500
21 d	Ombyggnadsarbeten vid småskoleseminariet i Landskrona (III: 22 d), <i>reservationsanslag</i>	55 000
Jordbruksdepartementet:		
24	Byggnadsarbeten vid veterinärhögskolan (III: 27), <i>reservationsanslag</i>	106 000
		363 500

D. Försvarsväsendets fastighetsfond.

Försvarsdepartementet:		
Arméförvaltningens delfond:		
2	Övriga arbeten (IV: 10 d—10 h), <i>reservationsanslag</i>	1 635 000
Marinförvaltningens delfond:		
4	Övriga arbeten (IV: 16 a—17 a), <i>reservationsanslag</i>	110 600
		1 745 600

E. Statens utlåningsfonder.

Socialdepartementet:		
1	Lånefonden för bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer (V: 1), <i>reservationsanslag</i> ..	278 000

F. Fonden för låneunderstöd.

Socialdepartementet:		
1	Tillägglån till viss bostadsbyggnadsverksamhet (VI: 2), <i>reservationsanslag</i>	580 000
	Säger för utgifter för statens kapitalfonder	7 329 100
	Summa för driftbudgeten	1 288 016 500

Kapitalbudgeten.**Kapitalinvestering.***I. Statens affärsverksfonder.*

B. Telegrafverket.

Kommunikationsdepartementet:		
21	Komplettering av det permanenta telefontätet	2 970 000

III. Statens allmänna fastighetsfond.

Kommunikationsdepartementet:		
6	Om- och tillbyggnad av länsresidenset i Växjö	230 000

Kronor

IV. Försvarsväsendets fastighetsfond.

Arméförvaltningens delfond:		
10 f	Merkostnader för lagringsanläggningar för drivmedel	2 580 000
10 g	Ytterligare medel till ordnande av förläggningen för försvarsväsendets radioanstalt	527 000
10 h	Vissa kostnader för skolbyggnad för Signalregementet	48 700
		<u>3 155 700</u>
Marinförvaltningens delfond:		
16 d	Slipar och förvaringsplatser för magnetstavar	40 000
17 a	Fritidsbyggnad vid Gotlands kustartillerikår	30 000
		<u>70 000</u>
		3 225 700

IV a. Försvarets bostadsanskaffningsfond.

1	Anordnande av bostäder	5 260 000
---	------------------------------	------------------

VI a. Fonden för statens aktier.

Finansdepartementet:		
1	Teckning av preferensaktier i ett planerat aktiebolag för övertagande av de allmänna restaurangbolagens rörelse	5 000 000

VII. Fonden för förlag till statsverket.

Kommunikationsdepartementet:		
3	Förlag för väg- och vattenbyggnadsväsendets förrådsfond	600 000
Finansdepartementet:		
4 d	Bidrag till internationellt återuppbyggnadsarbete ...	180 000 000
Handelsdepartementet:		
5 a	Förlag för krigsskadeersättningar m. m.	550 000
		<u>181 150 000</u>
	Säger för kapitalbudgeten	197 835 700